

PANORAMA VAN WEEKZAAMHEDEN VAN AFD. B VAN DE BVD (1-10-1964
1/2 n 31-3-1965)

Rechtsextremisme. Figuren uit "Jong Europa"-kringen pleegden overleg

over de heropricting van een Nederlandse sectie.

Er is inmiddels inderdaad een bestuur benoemd, hetgeen, gezien het geringe ledental van de "organisatie" evenwel weinig betekent.

De ontwikkelingen werden op de voet gevolgd.

De rechtszaak tegen de oud-nazi Paul van Tienen in verband met de verspreiding van het boek "Adolf Hitler, sein Kampf gegen die Minusseele"

Op 16 maart werd hij door de Utrechtse rechtbank conform de reeds eerder door het O.M. gestelde eis veroordeeld tot een gevangenisstraf van 6 maanden, waarvan 3 voorwaardelijk, met een proeftijd van 3 jaar, sulks terzake van belediging van een Nederlandse bevolkingsgroep (i.e. de joodse) door de verspreiding van het gewraakte boekwerk.

Recentelijk gaf Van Tienen te kennen niet tegen dit vonnis in beroep te willen gaan.

Linksextremisme. De Pacifistisch Socialistische Partij (P.S.P.) hield in oktober 1964 een algemene vergadering. Eén van de belangrijkste aspecten daarvan was de signalering van het feit, dat de PSP de tendens vertoonde zich in links-socialistische richting te bewegen en aan pacifistisch karakter in te beeten.

De onlangs toegetreden dissidente communist dr.G.Harmsen werd belast met de redactie van het op te stellen partijprogram.

Het in het vorige Panerama genoemde geschil in de IVe Internationale is nog steeds niet opgelost. De meerderheid stelt zich op het standpunt, dat het brandpunt van de arbeidersstrijd nog steeds in Europa ligt; de minderheid, waartoe de Nederlandse sectie moet worden gerekend, wil zich concentreren op (Noord) Afrika. Mogelijk komt men te dien aanzien tot een beslissing op het wereldcongres, dat in de komende herfst zal worden gehouden.

In de afgelopen periode viel toenemende activiteit te bespeuren van het sgn. "Comité 29 november 1962", de Nederlandse vertegenwoordiger van het Britse Comité van 100, dat sgn. pacifistische doelstellingen door geweldloze doch eventueel illegale actie tracht te realiseren.

Een van de meest recente activiteiten van het Comité vernde de zit-actie voor de Amerikaanse Ambassade in Den Haag op 6 maart jl., gericht tegen het Amerikaanse militaire optreden in Vietnam.

Aan de tot standkoming en de werkzaamheden van het Comité werd een interne studie gewijd.

Daarbij werd ook aandacht besteed aan de activiteit van bepaalde anarchistische jongeren in het Comité, die tijdens de anti-MLF demonstratie op 9 januari (namens het anarchistisch weekblad "De Vrije") een circulaire over "BB-geheinen" verspreidden.

In verband hiermede verscheen in "De Vrije" van januari een redactioneel artikel, waarin werd opgewekt tot openbaarmaking van "Staats- en BVD-geheinen". "De Vrije" stelde zich hiertoe als medium beschikbaar.

De officier van Justitie te Rotterdam - waar het genoemde blad wordt uitgegeven - werd gewezen op de mogelijkheid, dat hier sprake is van opruiing tot een strafbaar feit, (art. 98 e.q. 272 Wetboek van Strafrecht).

1-10-64 17-
31-3-65

Communisme Internationaal. Van de ontwikkelingen in de internationale communistische beweging zijn in deze verlagperiode vooral die belangrijk geweest, welke verband hielden met de nachtwisseling in het Kremlin en met de verscherping van de tegenstellingen tussen de kampen van Moskou en Peking. Deze ontwikkelingen werden zo nauwkeurig mogelijk bestudeerd, waarbij met name aandacht werd gegeven aan de meningsvorming terzake in de communistische partijen in West-Europa, zulks mede met het oog op de positiebepaling van de CPN. De resultaten van deze studie vonden regelmatig hun neerslag in het maandeversicht, terwijl hierover voorts in verschillende kringen voorlichting werd gegeven.

De Communistische Partij Nederland volhardde in haar streven naar autonomie. Naar haar eigen mening werden op dit punt vooreringen gemaakt. Men meent dat sprake is van een reële toenadering tot anderenkenden (socialistische en christelijke werknemers) en van een vermindering van het anti-communisme. Het kwam evenwel tot een scherpere stellingname tegenover de P.S.P., mede op grond van de eerder vermelde belangstelling voor deze partij van Russische zijde.

De belangstelling voor een in februari gehouden voordrachten-cyclus over "De uitdaging van het marxisme" leidde tot de conclusie van een groeiende belangstelling en meer begrip voor de communistische gedachte.

Naar aanleiding van publicaties van partijvoorzitter de Groot werd een speciaal rapport geschreven over het onderwerp "Paul de Groot schrijft geschiedenis".

Als punten die bijzondere aandacht vreegen kunnen worden vermeld:

- a. de schorsing van partijbestuurder F. Marush, voornamelijk als gevolg van zijn pre-Russische gevoelens;
- b. de reactie van de partijleiding op het ontslag van Chroestsjew;
- c. enkele roeyementen van partijleden (in Amsterdam en Rotterdam) op grond van hun pre-Chinese activiteit (De werkelijke aanleiding tot deze roeyementen werd in de partij-publicaties niet vermeld.);
- d. de activiteit aan het loonfront, voornamelijk in metaal- en bouwvakbedrijven;
- e. de ontwikkeling van de "eenheidspolitiek".

Een meer kritische instelling tegenover de Sowjet-Unie en de C.P.S.U., alsmede de hierboven sub a, b en c vermelde voervallen zijn te zien als oorzaak van een zekere mate van ernst en onzekerheid in de CPN-gelederen.

Hoewel de communistische Nederlandse Vredesraad (NVR) en het pacifistische Gemité 1961 voor de Vrede elkaar in zekere zin als rivalen beschouwen (beide streven naar de gunst van de mgn. linkse leden van de Partij van de Arbeid) bleven zij in de afgelopen verslagperiode samenwerken in de protestactie tegen de vorming van de MLF.

Vroegtijdig werd gerapporteerd over de meezamen verloopende onderhandelingen met betrekking tot een gezamenlijke anti-MLF-demonstratie op 9 januari 1965 te Amsterdam. Over het verloop van de demonstratie werd afzonderlijk verslag uitgebracht.

Ook werd bericht over een soortgelijke actie op internationaal niveau tijdens de NATO-vergadering van midden december 1964 in Parijs. Hierbij waren naast enkele communistische hulporganisaties ook de War Resisters International, de International Confederation for Disarmament and Peace en de Women's International Strike for Peace betrokken.

De NVR en het Gemité 1961 werken thans samen aan de voorbereidingen van een anti-atombom-demonstratie op 24 april a.s. Er zijn tekenen, die wijzen op een voortgaande verkoeling van de relaties. Een dergelijke ontwikkeling zou echter in strijd zijn met de wensen van de Wereldvredesraad, die in het kader van de voorbereidingen voor het 7e Wereldvredescongres (10-17 juli 1965 in Helsinki) streeft naar een zeer nauwe samenwerking tussen de communistische en de andersdenkende vredesstrijders in alle landen.

De secretaris van de Vereniging "Nederland-USSR" heeft een aantal Oost-Europese landen bezocht en ten behoeve van het in februari 1964 opgerichte reisbureau Vernu, waarvan hij directeur is, nieuwe vacantiadressen te bespreken.

Van Sowjet-Russische zijde werden, telkens wanneer de gelegenheid zich voordeet, pogingen ondernomen om te komen tot een cultureel verdrag met Nederland op staatsniveau. In de afgelopen periode werd gerapporteerd over de wijze, waarop de Vereniging "Nederland-USSR" daarbij wordt ingeschakeld.

Tevens werd een nota toegezonden met betrekking tot de ontwikkeling in de culturele relaties tussen Nederland en de Sovjet-Unie gedurende de laatste tien jaren.

De Vereniging Verenigd Verzet 1940-1945 heeft, zoals in het vorige overzicht reeds als verwachting werd uitgesproken, nog geen geschikte opvolger kunnen vinden voor haar in 1964 afgetreden secretaris, die een taak kreeg in het CPN-district Amsterdam. Als belangrijkste activiteiten dienen de herdenkingsbijeenkomsten in Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage vermeld te worden, eind januari 1965 belegd door het Nederlandse Auschwitz Comité (NAC), een dochterorganisatie van Verenigd Verzet. Zowel over de herdenking als over het karakter van het NAC werd rapport uitgebracht.

Het Algemeen Nederlands Jeugdverband (ANJV) hield zich gedurende de verlagperiode voornamelijk bezig met de voorbereidingen voor het 9e Wereldjeugdfestival, dat in de zomer van 1965 in Algiers zal plaatsvinden. De communisten hebben hiermede vrij veel succes. Vooral bij de jongeren is de tendens aanwezig om de "koude oorlog" te vergeten en met de communisten tot een gesprek, e.g. tot overleg te komen. In dit verband werd verlag uitgebracht omtrent een studentenuitwisseling tussen Nederland en Tsjecho-Slowakije in het jaar 1964, waarbij in ons land de Nederlandse Staatkundige Studenten Federatie als organisator optrad. De belanghebbende autoriteiten werden voorts uitvoerig ingelicht over de veranderingen ternaak, die in de Nederlandse Studenten Raad naar voren kwamen.

Over het tijdens de Kerstdagen 1964 gehouden 10e A.N.J.V.-congres werd eveneens uitvoerig gerapporteerd.

Nederlandse Antillen. Onder de in Nederland studerende Antilliaanse studenten zijn tekenen waargenomen van politieke activiteit. Uit een door hen uitgegeven manifest bleek, dat men het niet eens is met het huidige beleid van de Antilliaanse regering. De Veiligheidsdienst Nederlandse Antillen (VNA) werd ternaak geïnformeerd.

Twee leden van het personeel van de VNA ontvingen gedurende enige tijd een opleiding bij de BVD.

Het hoofd van de afdeling B bracht in januari een werkbezoek aan de VNA.

Suriname.

Gebleden is, dat in Nederland geaccrediteerde diplomatieke vertegenwoordigers van communistisch China belangstelling hebben voor de politieke en economische situatie in Suriname en pogingen doen om contacten te leggen met in Nederland verblijvende nationalistisch georiënteerde Surinamers.

Twee bestuursleden van de Surinaamse Studentenvereniging (SSV) in Leiden namen in december 1964 deel aan een conferentie van de communistische International Union of Students (IUS) met het doel de mogelijkheid van aansluiting bij deze organisatie te onderzoeken. (Inmiddels heeft de SSV-Leiden evenwel een nieuw bestuur gekozen waarin de voorstanders van samenwerking met de IUS geen zitting meer hebben).

Een privébezoek aan Nederland van het Hoofd van de Centrale Inlichtingen Dienst in Paramaribo bood een goede gelegenheid voor het voeren van enkele gesprekken, die hebben bijgedragen tot een beter wederzijds begrip.

Diversen.

De operatie „Diepvries“ onderging de jaarlijkse herziening. In verband met wijzigingen in de organisatievormen van de communistische beweging werden aan de Minister van Binnenlandse Zaken voorstellen gedaan tot wijziging van de criteria voor arrestatie van extremistische elementen bij het intreden van buitengewone omstandigheden.

In de opgave van extremistische personen ten aanzien van wie telefeenafluuting in tijd van bijzondere omstandigheden noodzakelijk wordt geacht, werden de nodige wijzigingen aangebracht.

In het kader van de operationele planning werd bijzondere aandacht geschonken aan de gewijzigde behoeften aan politieke informatie bij de militaire inlichtingendienst in verband met de veranderde verdedigingsoepzet.

Het overige voorbereidende werk ten behoeve van een eventueel intredende uitzonderingstoestand werd voortgezet. Daartoe werden opnieuw overzichten samengesteld van de CPN-districten, biografieën vervaardigd van de belangrijkste politieke extremisten en werd het schaduw-persoonskaartensysteem voor de contra-inlichtingen-detachementen van de Koninklijke Landmacht bijgewerkt.

Ter verhoging van de rechtszekerheid werd speciaal aandacht geschonken aan de juiste verwerking van de persoonsgegevens door het sedert de reorganisatie hierbij ingeschakelde personeel van afdeling AGD.

De lijst "verjarings-termijnen" en de uitgave "Niet-extremistische organisaties" ondergingen de jaarlijkse herziening.

Planning en budgettering 1965 en Begroting 1966 werden beschreven.

Ook in deze verslagperiode werden voordrachten gehouden voor de operationele en de verwerkende leden van de eigen afdeling en voor het ingeschakelde personeel van de afdeling AGD.

Er was wederom veelvuldig contact met de buitenhandse zusterdiensten.

Het hoofd van de afdeling nam deel aan een vergadering te Parijs waar, naar aanleiding van binnen de EEC gemaakte afspraken door de veiligheidsdiensten, werd overlegd hoe de gevolgen van de grensliberalisatie kunnen worden opgevangen.

Opnieuw werd in verband met verschillende wensen het aantal te verzenden exemplaren van het Maandoversicht uitgebreid.

Ten behoeve van de afdeling vonden 5 volgacties plaats en werden 62 persoonsonderzoeken ingesteld.

Aan de nieuwe coördinator, admiraal , werd in een aantal zittingen uitvoerig de taak en de werkwijze van de afdeling uiteengeset.

In overleg met de afdeling D werd het operationele werk t.a.v. het merendeel van de nutsbedrijven stopgezet. Voeruitlopend hierop was de bezetting van deze sectie reeds verminderd. De (geringe) vrijkomende ruimte is benut voor andere operationele werkzaamheden.

Personeel. De personeels-bezetting onderging diverse veranderingen (5 leden namen ontslag, 2 leden werden overgeplaatst). Aan de afdeling werden 5 nieuwe leden toegevoegd, waarvan 2 afkomstig van andere afdelingen.

De aan het secretariaat verbonden type-kamer was gedurende bijna de gehele verslagperiode zodanig onderbezet, dat regelmatig assistentie van andere afdelingen moest worden gevraagd, welke niet steeds gemakkelijk kon worden verkregen.

De envolgende bezetting met typistes vertraagde herhaaldelijk de rapportage aan de regering en andere instanties.

Een nieuw personeelslid is voor een periode van 3 maanden in de afdeling geplaatst als stagiaire.

BIJDRAGE SBP

PANORAMA (oktober 1964 - maart 1965)

De primaire taak van de stafsectie SBP, het verzamelen van kennis omtrent de politieke ontwikkeling in de communistische wereld, bracht in de afgelopen periode veel werk mee. De gevolgen van de vervanging van Chroestsjow, de communistische 1 maart conferentie, de vele pogingen van China om zijn invloed in de communistische wereld te vergroten en het groeiende nationalisme in de Oosteuropese landen, dat tot een grotere onafhankelijkheid van Moskou leidde, waren hiervan de voornaamste oorzaken.

Voor het "Weekoverzicht" en de speciale studierapporten, die de sectie samenstelt, blijkt een toenemende belangstelling te bestaan, in het bijzonder bij enkele ambtelijke instellingen buiten de Dienst.

Daarnaast werd gerapporteerd over de organisatie, werkwijze en belangstelling van de instellingen in de USSR en China, die zich bezighouden met het verzamelen van wetenschappelijke en technische gegevens uit open- en geheime Westerse bronnen.

Op verzoek van de afdeling C wordt tijdelijk door SBP aandacht geschonken aan de Cubaanse ambassade en andere Cubaanse vertegenwoordigingen alhier.

Het hoofd van de sectie maakte deel uit van een werkgroep van het NATO Special Committee betr. "Threats posed by Disruption Activities by Intelligence of Communist Powers".

Evenals in het verleden bezocht een lid van de sectie regelmatig de Belgische en Duitse nationale zusterdienst, mede om achtergrondkennis uit te wisselen.

26 april 1965

PANORAMA

oktober 1964 t/m maart 1965

DIVERSEN

I Benelux Bijzondere Commissie voor het Personenverkeer.

In verslagperiode werd driemaal vergaderd, nl. in Den Haag, Brussel en Luxemburg. Tevens werd van de zijde van de Dienst ook deelgenomen aan de besprekingen van de sub-commissie ad hoc voor visa-aangelegenheden. Bijzondere aandacht hadden de plannen tot instelling van een transitvisum met openhoud en tot afschaffing van het visum voor terugkeer.

Met betrekking tot het transitvisum met openhoud werd een tweetal voorstellen ingediend.

Tegen de afschaffing van het visum voor terugkeer kan de BVD moeilijk bezwaar maken, omdat de afgifte van dit visum hier te lande automatisch plaats vindt bij de verstrekking van een verblijfsvergunning. In België ligt dit anders, vandaar dat de vertegenwoordiger van de Belgische dienst voor handhaving pleit.

Ontrent deze kwestie is het beraad nog gaande.

De samenwerking tussen de veiligheidsdiensten der drie landen op basis van de Overeenkomst van 11 april 1960, inzake de verlegging van de personencontrole naar de buitengrenzen van het Beneluxgebied, heeft nog steeds haar beslag niet verkregen.

Een ontwerp-beschikking is voorbereid, tot uitbreiding van de Ministeriële Werkgroep met de Minister van Staat van Luxemburg en met de Minister van Binnenlandse Zaken van Nederland. De Ministers dus waaronder respectievelijk de Luxemburgse en de Nederlandse Veiligheidsdienst reccerteren. De Belgische Minister van Justitie waaronder de Belgische Dienst reccerteert is reeds lid van de Ministeriële Werkgroep.

II Werkgroep Politieke Antecedenten.

In verslagperiode is het door de Werkgroep-Van Herwaarden uitgebrachte tussentijdse advies ten gronde bestudeerd, waarbij in het bijzonder is gepeegd in te denken hoe een en ander in de praktijk nader zou kunnen worden uitgewerkt.

Dit intern beraad heeft geleid tot het onderschrijven van de hoofdsaken van bedoeld advies, zij het dat een aantal fundamentele kwesties aanleiding hebben gegeven tot commentaar, dat bij brief van 16 maart 1965 nr. 777.453 voorgebracht is bij de Minister van Binnenlandse Zaken. Aan dit commentaar is het voorstel verbonden de Werkgroep-Van Herwaarden op te dragen haar werkzaamheden voort te zetten, voorzien van aanwijzingen ontrent de punten welke in evengenoemde brief aan de orde zijn gesteld.

III Van het Ministerie van Justitie werd ondershands een schets ontvangen voor de uitvoering van de artikelen 3 en 6 juncto artikel 49 van de nieuwe Vreemdelingenwet. Deze schets is thans bij de Dienst in studie. Er zijn een aantal punten welke in het bijzonder de belangen van de Dienst raken. Deze zullen bij de bevoegde afdeling Vreemdelingenzaken en Grenzbevaking worden voorgebracht.

IV Klachten

In verslagperiode werden 7 klachten ontvangen, ingediend bij de Kamere commissie voor de EVD. Vijf daarvan werden inmiddels onderzocht. In geen van de betreffende gevallen bleek de Dienst en défaut te zijn geweest. Twee klachten zijn thans nog in onderzoek. Hieromtrent moet dus nog worden gerapporteerd.

Vergaderingen met de Procureurs-Generaal, i.g.d. Directeuren van Politie.

In verslagperiode werden drie vergaderingen bijgewoond. Tijdens deze bijeenkomsten heeft H.EVD de gebruikelijke beschouwingen gegeven over het links- en het rechtsextremisme. Ook het toelatingsbeleid voor Chinesen is ter sprake gekomen.

Contacten Binnenland

Ook in deze verslagperiode was er in het algemeen een goed contact met Gemeente- en Rijkspolitie; alsmede met de Koninklijke Marechaussee.

Overleg met en door Korpschefs over mutaties in de bezetting van voor de BVD van belang zijnde plaatsen in hun korps vond regelmatig plaats. Omstandigheden in een korps waren, naast algemene regelen over het bevorderingsbeleid bij de politie, soms oorzaak, dat niet de door de Dienst meest wenselijk geachte oplossing kon worden bereikt.

Behalve de gebruikelijke bezoeken aan Korpschefs, Districtscommandanten en het Hoofd van de Grensveiligheidsdienst der Koninklijke Marechaussee, hadden met de belangrijkste verbindingen wederom driemaandelijks bijeenkomsten bij de Dienst plaats, waarop onder het hoofdstuk Opleiding en Voorlichting reeds nader is ingegaan. Op een enkele verbinding na worden deze bijeenkomsten alle redelijk trouw bezocht.

Het Hoofd van de Afdeling E bezocht de in verslagperiode (op 6 oktober 1964 en 14 januari 1965) gehouden vergaderingen van het Landelijk Contact van Hoofd- en Commissarissen van gemeentepolitie.

Het is op zichzelf begrijpelijk, en ook bij voortduring bleek zulks, dat de kwaliteit van het werk, dat de politieverbindingen voor de BVD verrichten, soms zeer verschilt van het ene tot het andere Korps.

Thans wordt echter geconstateerd, dat zowel kwaliteit als kwantiteit van het werk van meer dan een inlichtingendienst der politie teruggang vertonen.

Verschillende factoren kunnen in deze van invloed zijn.

Naast veelal onderbezetting in de Korpssterkte speelt ook de waardering, die chefs hebben voor degenen die het inlichtingenwerk moeten verrichten, een rol. Ook zijn onder meer van invloed

de afstand in tijd tot oorlog en oorlogsdreiging, de gewijzigde beoordeling van de positie van de ID-ambtenaar, de publieke opinie, beïnvloed door publicaties in de pers met betrekking tot de zogenaamde glimlach-politiek, geringe activiteit van de CPN, tegenslagen van en tegenstellingen in de internationale communistische gemeenschap.

Bovendien, in niet geringe mate: de gestegen kwaliteit van het werk van de BVD en de daaruit voortvloeiende hogere eisen aan de ID gesteld.

De ontwikkeling bij de politieverbindingen heeft - wil het werk van de BVD tenminste op peil blijven en zo enigszins mogelijk nog verbeteren - tot gevolg, dat van deze zijde meer in het land verspreide mankracht zou dienen te worden ingezet, eendeels om zoveel mogelijk nog de plaatselijke ID'en te helpen, te activeren en te stimuleren, anderzijds ook om operaties die logischerwijs door ID-personeel behoorden te worden gerund, op te zetten, over te nemen en te leiden, daar waar het plaatselijk potentieel te kort schiet.

Ook voor die taken staat maar een beperkt aantal ambtenaren ter beschikking. Een uitbreiding van deze laatste groep zou onder de huidige omstandigheden wenselijk zijn, maar is anderzijds in de bestaande formatie niet wel te realiseren.

Afdeling AFB.

Verhouding tot buitenlandse nevendiensten

Het Veiligheids- respectievelijk Inlichtingendienst van de volgende landen werd in deze verslagperiode contact onderhouden:

Amerika, Frankrijk, Duitsland, Engeland, Canada, België, Luxemburg, Denemarken, Noorwegen, Zweden, Oostenrijk, Italië, Spanje, Portugal, Griekenland, Turkije, Zwitserland, Israël, Zuid-Afrika, Nieuw-Zeeland en Australië.

Een aansien van de afzonderlijke landen is het volgende te melden.

Amerika.

De samenwerking op velerlei terrein met de Amerikaanse Inlichtingendienst (C.I.A.) duurt onverminderd voort. Een tweetal experts op documentair-technisch terrein brachten een bezoek aan de B.V.D. inzake de deelname van deze dienst aan een project inzake de registratie van reinigers uit landen achter het IJzeren Gordijn.

Het Hoofd van het Bureau "Office of National Estimates" en een van diens medewerkers brachten een bezoek aan de B.V.D. voor een gedachtenwisseling omtrent de verhoudingen in de internationale communistische sfeer.

Het Hoofd van de Afdeling B van de B.V.D. bracht een bezoek aan het hoofdkwartier van de C.I.A..

Samenwerking met de F.B.I. begint steeds duidelijker vormen aan te nemen. De adjunct-directeur belast met veiligheids- en inlichtingenwerk in de V.S., feitelijk hoofd van de Amerikaanse veiligheidsdienst, bracht een bezoek aan de B.V.D., waarbij zeer openhartig van gedachten werd gewisseld en de grondslag werd gelegd voor een vruchtbare uitwisseling van gegevens. Dit werd gevolgd door een bezoek van het Hoofd van de Afdeling B aan de F.B.I. te Washington.

Frankrijk.

Een bijeenkomst vond plaats in oktober 1964 ten kantore van de B.V.D., waarbij zowel ambtenaren van de Franse Contra-Spionage Dienst (D.S.T.) als van de Franse Inlichtingendienst (S.D.E.C.E.) deelnamen. De vergadering, die meerdere dagen in beslag nam, heeft zowel aan Franse als aan Nederlandse zijde het inzicht vergroot en met name tot een nauwere binding tussen de B.V.D. en de D.S.T. bijgedragen.

Een snelle verbinding met de Franse Veiligheidsdienst ontbrak tot nu toe; een telex verbinding zal binnenkort worden geëffectueerd.

Duitsland.

De situatie rond de Bundes Nachrichten Dienst is nog steeds niet geheel opgeklaard, in diër voege dat de vrees voor onveilig werken door deze nevendienst nog steeds niet is weggenomen, daar de personeelsbezetting nog steeds niet aan de eisen van betrouwbaarheid voldoet.

Een grondige activiteit met het doel schoon schip te maken is echter wel aan de gang. Een door de B.V.D. gemaakte analyse over de B.M.D. werd zowel intern, als ook met de binnenlandse nevendiensten onder de leiding van de coördinator gebruikt als basis voor het beleid dat de Nederlandse Diensten ten aanzien van deze partner moeten voeren.

Een gedetailleerde regeling voor wat betreft de contacten die de verbindingsofficier van de B.M.D. in Nederland zal moeten onderhouden is in voorbereiding.

Bundest für Verfassungsschutz (BfV)

Besprekingen vonden plaats met het nieuwe plaatsvervangend Hoofd van deze Dienst, die in zijn vorige functie van Chef van het Bundes Kriminal Amt al een goede bekende van de B.V.D. was. Op zijn verzoek daartoe in staat gesteld door de Chefs van Veiligheidsdiensten der Benelux-landen kon hij zich ter vergadering oriënteren over de veiligheidsproblematiek in Benelux-verband behandeld, voor zo ver voor zijn Dienst relevant.

Engeland.

Een nauwere samenwerking is merkbaar met de Engelse Veiligheidsdienst (M.I. 5). Verschillende bezoeken in de contra spionage sfeer vonden plaats, en met name de technische aspecten van de volgproblematiek waren onderwerpen van diepgaande studie met goede resultaten.

Om een rechtstreekse telexverbinding met M.I. 5 werd verzoekt, echter is tot nu toe het antwoord hierover uitgebleven.

België en Luxemburg.

Voor de verhouding tot deze Diensten, waarmede in Benelux verband regelmatig wordt samengewerkt, nog te worden verwezen naar de desbetreffende paragrafen.

Italië.

Ter bespoediging van de berichtenuitwisseling kwam een telex verbinding met de beide Italiaanse Diensten (civiele en militaire) tot stand.

Een bezoek aan de militaire veiligheidsdienst ter gelegenheid van een bespreking te Rome in januari j.l. (waarover afzonderlijk werd gerapporteerd) betekende een nadere kennismaking met een belangwekkende en invloedrijke organisatie, die, als onderdeel van de "Carabinieri" in Italië en ook daar buiten een zeer goede reputatie geniet en over uitgebreide faciliteiten beschikt.

Denemarken.

Het Hoofd van de Deense Dienst werd vervangen, zijn opvolger is geen onbekende, zodat een voortzetting van de goede verhouding wordt verwacht.

Zweden.

Het Hoofd van de Zweedse Dienst ging eveneens heen. Verwacht wordt dat de nieuwe Chef meer op internationale contacten ingesteld zal zijn dan de vorige.

Oostenrijk.

Ook de Chef van de Oostenrijkse Dienst werd vervangen. De

nieuwbeneemde zal echter slechts 66n jaar in functie zijn.

Griekenland. Een abnormaal grote hoeveelheid vragen op het gebied van de contra spionage werd door de Griekse Dienst aan de B.V.D. gesteld. Het voorgenomen bezoek van het Hoofd van de Dienst aan Griekenland zal een goede gelegenheid bieden naar de achtergrond van deze vragen te informeren.

Israël. Meerdere vertegenwoordigers van de Israëliësche inlichtingen- en Veiligheidsdienst reisden naar Nederland om advies te vragen aan de B.V.D.. Zowel Chefs der afdelingen Opleiding als de directeur Personeel en Financiën kwamen zich op de hoogte stellen van de werkwijze van de B.V.D. om daarmede bij hun eigen organisatie en planning rekening te kunnen houden.

Canada. Het Hoofd van de Royal Canadian Mounted Police, waaronder de veiligheidsdienst in Canada ressorteert, werd in oktober 1964 vervangen. De Chef van de Dienst Security and Intelligence bracht een bezoek aan Nederland met een vruchtbare discussie als resultaat.

Australië. De vervanging wordt gemeld van de plaatselijke vertegenwoordiger van de Australische Veiligheidsdienst hier te lande.

Verhouding tot binnenlandse nevendiensten.

BID. De verhouding tot deze Dienst blijft stroef daar op leidingniveau van weinig vruchtbaar contact sprake is. De bevoegdheden van deze Dienst zowel als de organisatievorm lijken niet al te zeer vast te staan. Samenwerking op technisch en routine niveau gaan onverminderd voort.

KID. Geen bijzonderheden. Verhouding uitstekend.

MARID. Getracht werd tot een schriftelijke formulering te geraken van de samenwerking tussen deze Dienst en de B.V.D.. Dit is niet zegen gelukken daar het Hoofd van de MARID hier om onverklaarbare redenen weinig voor voelde hoewel de samenwerking in de praktijk uitstekend verliep. Het voorgenomen vertrek van deze functionaris noopt ons te wachten tot zijn opvolger arriveert, zodat dit onderwerp dan opnieuw zal kunnen worden aangegonden, met behulp van de - eveneens nieuwe - coördinator.

PANORAMA

Oktober 1964 t/m maart 1965.

Afdeling Beveiliging.

Algemeen.

Als uitvloeisel van het door de Minister gegeven gevoelig aan het in de vorige verlagperiode gedane verzoek te bevorderen, dat de BVD toegang krijgt tot de politieregisters bij antecedentenonderzoeken naar personen aan wie toegang moet worden verleend tot Zeer Geheim of Geheim gerubriceerde gegevens, vond op verzoek van Justitie een bespreking plaats over dit onderwerp. Daarbij bleek, dat Justitie in principe bereid was in dit verzoek te treden, doch dat de wijze waarop de verstrekking van de betreffende gegevens zal dienen te worden geregeld nog een punt van beraad vormt.

Het gebruikelijke overleg met de militaire inlichtingendiensten over beveiligingszaken van uiteenlopende aard vond voortgang.

Op verzoek van de Marine Inlichtingen Dienst werden bijzonderheden verstrekt betreffende in het verleden door Amerikaanse securityteams h.t.l. ingestelde onderzoeken naar het peil van de beveiliging in Nederland, welke geleid hebben tot het afsluiten van een aantal beveiligingsovereenkomsten tussen Amerika en Nederland. Dit verzoek hield verband met door Defensie in Amerika te voeren besprekingen betreffende de bouw in Nederland van nucleaire onderzeeboten, waartoe aan speciale beveiligingsvoorschriften onderworpen hooggerubriceerde Amerikaanse gegevens zullen moeten worden verstrekt. In dit verband werd ook, tezamen met de Marid, een oriënterend gesprek gevoerd met de directie van het Nederlandse bedrijf dat bij bedoelde bouw eventueel zal worden ingeschakeld.

Nieuwe verjaringstabellen, geldend vanaf 1 januari 1965, werden aan alle belanghebbenden verstrekt.

De werving van Joegoslavische arbeiders door de steenkolenmijnen in Limburg werd hervat. Enige contingents zijn aangekomen.

Aan het einde van de verlagperiode werd bericht ontvangen, dat de "Aanbevelingen inzake het verstrekken van politieke antecedenten door de politie" door de Minister waren toezonden aan de burgemeesters van gemeenten met gemeentepolitie. De overige maatregelen tot het invoeren van deze regeling worden thans genomen.

Het hoofd van de Afdeling woonde een vergadering van het Nato Security Committee bij, waarop wederom de beveiligingsaspecten verbonden aan de toetreding van een niet-Nato-land tot Eurocontrol uitgebreid werden nagegaan.

Een begin werd gemaakt met het in beschouwing nemen van de geëigende middelen om de hoeveelheid gerubriceerde informatie, waarop beveiligingsmaatregelen moeten worden toegepast, zo beperkt mogelijk te houden.

Gebieden van beveiliging.

De jaarlijkse Nave-inspecties werden uitgevoerd bij het Ministerie van Algemene Zaken, het RVO/TNO, het KNMI, de Nederlandse Spoorwegen en de KLM.

Verschillende commentaren en bijdragen werden geleverd m.b.t. in Nave-verband aan de erde gestelde onderwerpen, nadat zo nodig voorafgaand overleg met de betrokken instanties had plaats gevonden.

Mede oktober 1964 werd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, als laatste ministerie, het Beveiligingsvoorschrift-II 1961 ingevoerd. Ook vond verstrekking plaats aan alle Nederlandse diplomatieke en zelfstandige consulaire posten in het buitenland. De omstandigheid dat dit voorschrift thans bij de gehele Rijksoverheid is ingevoerd, betekent echter nog niet dat de daarin vervatte regels reeds over de gehele linie naar behoren worden toegepast. Het waar nodig stimuleren van deze toepassing zal voortdurend aandacht van de Dienst vergen.

Met een aantal leidinggevende functionarissen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken werd uitvoerig van gedachten gewisseld over de beveiliging van het departement en van de Nederlandse diplomatieke posten in het buitenland.

De op 6 maart j.l. te Moskou gesloten Belgisch/Nederlands/Russische overeenkomst tot samenwerking op het gebied van het vreedzame gebruik van kernenergie, welke overeenkomst o.m. uitwisseling van groepen deskundigen beoogt, zal voor het Reactor Centrum Nederland een aantal beveiligingsproblemen met zich mede brengen. Met het hoef van de Belgische Dienst Veiligheid voor de Kernenergie werd over dit van gezamenlijk belang zijnde onderwerp van gedachten gewisseld.

Met een aantal voor beveiliging in aanmerking komende bedrijven werden contacten geopend.

Beveiligingszaken.

Een regeling m.b.t. het noodzakelijke periodieke heronderzoek van Nederlandse functionarissen in dienst van Nave-organen werd ingevoerd.

I.v.m. een mogelijke benoeming als technisch directeur van de Staatsdrukkerij, van een voormalige Pool die nog contacten onderhoudt met zijn in Polen woonachtige familieleden, werden tijdens een onderhoud met de Secretaris-Generaal en de Hoofddirecteur van de Staatsdrukkerij de aan een dergelijke tewerkstelling verbonden veiligheidsrisico's toegelicht.

Bij een inbraak bij een der Gewestelijke Arbeidsbureaux werden o.a. enkele gerubriceerde documenten ontvreemd. De beveiligingschade bleek beperkt te zijn. Naar aanleiding van dit voorval zal op daz. advies aan enkele in het geding zijnde beveiligingsaspecten bijzondere aandacht worden besteed.

De directie van de Luchthaven Schiphol werd op haar verzoek geadviseerd m.b.t. een van het Ministerie van Buitenlandse Zaken ontvangen verzoek Russische diplomaten toegang te verlenen tot het platform, voor het in ontvangst nemen van Russische diplomatieke post. In het belang van de beveiliging van de voor de Nederlandse Ambassade te Moskou bestemde diplomatieke post, ten aanzien waarvan een verzoek van dezelfde strekking tot de Russische autoriteiten was gericht, hetwelk slechts voor inwilliging in aanmerking kwam op reciprociteitsbasis, werd de directie geadviseerd aan het verzoek te voldoen.

Inwendige Veiligheid.

De interdepartementale commissie voor de beveiliging van het oorzepbedrijf in buitengewone omstandigheden, waarin een ambtenaar van de Afdeling zitting heeft, zette haar werkzaamheden voort en kwam ook in deze verslagperiode enkele malen bijeen. Met de NTS, de NHU en de oorzeporganisaties werd contact opgenomen teneinde gezamenlijk de procedures m.b.t. de beveiliging van studie's etc. te bezien.

De beveiliging van waterstaatswerken in het kader van de civiele verdediging wordt door de betrokken instanties met voortvarendheid voorbereid.

Het geven van voorlichting i.v.m. het opstellen van beveiligings- en bewakingsplannen door bedrijven, welke door het Ministerie van Economische Zaken zijn aangemerkt als zijnde van vitaal belang i.v.m. buitengewone omstandigheden, werd voortgezet. De nog veel te wensen overlatende voortgang bij de indiening van dergelijke plannen was onderwerp van een bespreking met vertegenwoordigers van Economische Zaken en Binnenlandse Zaken/O.O. & V..

Bij een vijftal elektriciteitsbedrijven werd op verzoek van de Commissie Bescherming Electriciteitsbedrijven aangedrongen op bespoediging van de indiening van het tegevoegde beveiligings- en bewakingsplan. Het lang uithijven van de officiële goedkeuring van dergelijke plannen werkt remmend op de bereidheid tot het opstellen ervan.

Door een werkgroep van de Commissie Bescherming Waterbedrijven, waarin een ambtenaar van de Afdeling zitting heeft, zijn, rekening houdend met het tersake door de Minister van Binnenlandse Zaken kenbaar gemaakte standpunt, voorstellen opgesteld m.b.t. de richtlijnen voor de beveiliging en bewaking van een beperkt aantal waterleidingbedrijven.

Emigratie.

In vergelijking met de vorige verslagperiode vertoonde het aantal aanvragen i.v.m. emigratie een geringe en dat i.v.m. bezoeken aan de Verenigde Staten van Amerika een vrij aanzienlijke - overigens voor de desbetreffende tijd van het jaar gebruikelijke - afname.

Voorlichting en Instructie.

Zowel met de departementale als de provinciale beveiligingsambtenaren vond een der gebruikelijke periodieke bijeenkomsten plaats.

Een dergelijke bijeenkomst werd ook gehouden met de door de Minister aangewezen personeelsleden van grote bedrijven, belast met het inwinnen van politieke antecedenten bij de politie.

Een aantal nieuwe resp. nog maar korte tijd in functie zijnde departementale beveiligingsambtenaren en beveiligingsfunctionarissen van beveiligde bedrijven volgde een opleiding op beveiligingsgebied.

Op een aantal bijeenkomsten met politiefunctionarissen werd, mede in verband met de in voorbereiding zijnde (inmiddels van kracht geworden) Aanbevelingen op dit gebied, door ambtenaren van de Afdeling het onderwerp Verstrekking van politieke antecedenten behandeld.

Door een werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de militaire inlichtingendiensten en de BVD, werden de mogelijkheden van beveiligingsopvoeding, allereerst d.m.v. affiches, nagegaan.

ED, mei 1965.

BIJDRAGE AFDELING C VOOR PANORAMA 1 OKTOBER 1964 - 31 MAART 1965.

Contra-spionage.

Inleiding.

Bij de h.t.l. gevestigde vertegenwoordigingen van de communistische landen, met name bij die van de Sovjetunie, Tsjecho-Slowakije en Polen, kon een toegenomen inlichtingenactiviteit worden waargenomen.

Het reizigersverkeer met de Oosteuropese landen bleef in deze winterperiode uiteraard beperkt, maar alles wijst erop, dat in de komende zomermaanden een tot dusver ongekend aantal Nederlanders voor kortere of langere tijd in een land achter het IJzeren Gordijn zal verblijven. Na hetgeen in het vorige verslag reeds werd gemeld ten aanzien van de op deze reizigers gerichte inlichtingenactiviteit, lijkt het niet noodzakelijk hier nader uit te weiden over de consequenties die voor de afdeling Contra-spionage aan dit toenemende verkeer met de communistische landen zijn verbonden.

Sovjet-Unie.

Activiteit Sovjetrussische inlichtingendiensten.

In verslagperiode bleek de zeer toegepitste belangstelling van de zijde van een aantal zich onder het personeel van de Sovjet-vertegenwoordiging bevindende medewerkers van de Russische Staatsveiligheidsdienst met betrekking tot de door de leiding van de C.P.N. gevolgde koers bij het ideologisch Sino-Sovjet geschil.

Daarnaast werden activiteiten van de inlichtingen-officieren onder de ambassade- en handelsvertegenwoordigers waargenomen, welke er op wijzen dat de gepreoccupeerdheid met de C.P.N.-koers, de gebruikelijke subversieve activiteit t.a.v. het Westen niet in de weg staat.

Vertegenwoordiging h.t.l.

De Sovjet-regering zag haar pogingen om een 2e secretaris aan de bestaande sterkte van de Sovjetrussische ambassade toegevoegd te krijgen - zie het voorgaande overzicht - met succes bekroond, zij het, dat de betrokken medewerker, overeenkomstig de beslissing van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, slechts als tijdelijke kracht voor de duur van de nog resterende ambtsperiode van ambassadeur , werd aanvaard. Dat van Sovjetszijde veel gewicht werd gehecht aan de

toelating van deze medewerker, die een economisch expert heet te zijn, is gebleken uit het feit, dat ambassadeur tijdens zijn verlofperiode in sept./okt. 1964 in de Sovjetunie, de motieven voor de visumaanvraag bij een bezoek aan de Nederlandse ambassadeur te Moskou, persoonlijk kwam toelichten. Daarbij verneemt hij terug te komen op de aanvankelijke afspraken op het bestaan van een vacature; thans werd de toelating van de betrokken functionaris bepleit met de bewering, dat de ambassadeur dringend behoefte had aan een persoonlijk assistent op economisch gebied. Een bewering, welke aanvechtbaar lijkt, daar de Sovjet handelsvertegenwoordiging te Amsterdam reeds over een medewerker op economisch gebied beschikt.

Het lijkt geen twijfel dat de Sovjetregering van de, naar haar woorden, "door het bezoek van Minister LUNS aan Moskou, zo zeer verbeterde betrekkingen tussen Nederland en de U.S.S.R.", gebruik tracht te maken haar vertegenwoordiging h.t.l. uit te breiden met vaste dan wel tijdelijke medewerkers. Als voorbeeld moge dienen:

Sedert de terugkeer naar de S.U. in december 1964 van een Sovjetdeskundige op tractoreengebied, i.v.m. het feit, dat de noodzaak van diens voortgezet verblijf h.t.l. onvoldoende kon worden aangetoond, werd reeds 3x door Moskou op visaverlening aangedrongen ten behoeve van deskundigen op dit gebied, van wie de overkomst naar Nederland nodig zou zijn voor demonstraties en proefnemingen dan wel "voor het verlenen van technische bijstand" i.v.m. nieuwe in Nederland in te voeren tractorentypen. Deze nieuwe typen echter, kunnen - ook volgens de betrokken Nederlandse importeur - eerst in de loop van dit jaar verwacht worden.

Voorts verzocht N.V. PAKHUISMEESTEREN, Rotterdam, reeds jarenlang scheepsagent voor het Sovjet Ministerie van Koopvaardij, aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken om toestemming te verlenen voor vestiging te Rotterdam van een Sovfrakht-vertegenwoordiger. In dit verzoek, door genoemde N.V. ten behoeve van de Sovjet-vertegenwoordiging overgebracht, wordt gesteld dat behoefte bestaat aan een dergelijke vertegenwoordiger teneinde de rentabiliteit van het Sovjetscheepvaartverkeer - Sovjet schepen zouden thans veelvuldig met ballast huiswaarts varen - te verhogen. Echter, reeds sedert 1954 waren achtereenvolgens 5 vertegenwoordigers van het Sovjet Ministerie van Koopvaardij - waaronder ook Sovfrakht ressorteert - bij de Sovjet-handelsvertegenwoordiging te Amsterdam werkzaam. De belangen van dit Ministerie van Koopvaardij zouden dus in voldoende mate behartigd kunnen worden door deze vertegenwoordiger. Dat dit mogelijk niet het geval is, zal veeleer te wijten zijn aan het feit, dat 4 van deze elkaar opvolgende

vertegenwoordigers, blijkens verklaringen van afgesprongen medewerkers van de Sovjet Staatsveiligheidsdienst, behoren tot genoemde dienst, en dus n.a.v. voor de taak welke hun als dekmantel werd opgedragen, noch over voldoende tijd noch over voldoende deskundigheid zullen beschikken.

Tenslotte: een tweetal Sovjetrussische scheepstechnici, hetwelk aanvang 1965 zich met gezinnen te Vlissingen vestigde i.v.m. het toezicht op de bij scheepswerf "De Schelde" in aanbouw zijnde Sovjetkoelschepen, werd in verslagperiode uitgebreid tot vier, terwijl in januari een drietal Sovjetscheepstoezichthouders zich met hun gezin vestigde te Papendrecht, voor het toezicht op de bij scheepswerf J. & K. SMIT te bouwen "dredgers". Daar betrokkenen niet geacht worden te behoren tot de sterkte van de Sovjet-handelsvertegenwoordiging, zijn zij niet gebonden aan de reisbeperkingen, welke voor het personeel van de Sovjetvertegenwoordiging gelden.

Eveneens als uitvloeisel - zij het een van geheel andere aard - van de "meer verbeterde betrekkingen" tussen beide landen, dient n.h.v. gezien te worden de uitnodiging, van Sovjet-zijde aan het Koninklijk Huis gericht, tot bijwoning van de première der uitvoeringen, welke het Sovjet-dansensemble "Beresjka" van 18 november tot 5 december te Amsterdam gaf.

In de bezetting van de ambassade en de handelsvertegenwoordiging vonden enige mutaties plaats; genoemd moge worden het vertrek in januari 1965 van de ambassaderaad voor politieke zaken, wiens functie werd overgenomen door een functionaris in gelijke rang, die door zijn vroegere tewerkstelling h.t.l. als 1e secretaris, geen onbekende is.

In aansluiting op het tersake vermelde in het voorgaande overzicht kan thans worden bericht, dat het pand Andries Bickerweg no. 2 te 's-Gravenhage in december 1964 door de Sovjet-ambassade voor f 750.000,- werd aangekocht. In dezelfde maand werd tevens tot de aankoop besloten van het pand Banstraat no. 19 in de onmiddellijke nabijheid van het ambassadegebouw aan de Andries Bickerweg gelegen. Daar restauraties van dit pand nog aan de gang zijn, is nog niet bekend welke bestemming deze woning zal krijgen.

Culturele en politieke betrekkingen.

Als basis voor verdere onderhandelingen met de U.S.S.R. betreffende de reglementering en uitbreiding van de culturele betrekkingen, werd door de voorzitter van de "Interdepartementale Commissie voor de culturele betrekkingen met de landen van Oost-Europa", een memorandum opgesteld. De Nederlandse voorstellen houden een uitwisselingsprogramma in voor een periode van 2 jaren op basis van strikte reciprociteit, waarbij het

streven erop gericht zal zijn de uitwisseling zoveel mogelijk via de officiële kanalen te doen geschieden.

Dat de Nederlandse regering vooralsnog niet wenst over te gaan tot een cultureel akkoord is de Sovjets een doorn in het oog. O.m. bleek dit uit reacties van de zijde van de Sovjet ambassade op door enige Nederlanders bij de ambassade ingediende verzoeken om bemiddeling voor studiebezoeken aan de Sovjet-Unie. Betrokkenen werd duidelijk gemaakt, dat intermediair van de ambassade door het ontbreken van een cultureel akkoord niet mogelijk was en dat men zich met eventuele reisplannen diende te wenden tot Inturist. In schrille tegenstelling tot deze afwijzende houding staan echter andere gevallen, waarbij de ambassade zich wel alle moeite getroost, een voorgenomen bezoek aan de Sovjet-Unie zo goed mogelijk voor te bereiden. De indruk bestaat dan ook, dat het propagandistische nut van een bezoek aan de S.U. maatgevend is voor de door de ambassade te volgen gedragslijn in deze en dat men de gevallen, waarin het aangekondigde bezoek dit aspect mist, gretig aangrijpt om de betrokkenen te verstaan te geven, dat het achterwege blijven van medewerking door de Sovjet-ambassade aan de Nederlandse regering is te wijten.

Ten gevolge op het in januari 1964 te Moskou gesloten cultureel akkoord tussen de Vriendschapsvereniging U.S.S.R.-Nederland te Moskou enerzijds en de Vereniging Nederland-U.S.S.R. te Amsterdam anderzijds, werd op 18 februari 1965 te Amsterdam een nieuwe culturele overeenkomst gesloten, welke de plannen omvat voor culturele samenwerking tussen genoemde verenigingen voor het jaar 1965. Van Sovjetrussische zijde geschiedde de ondertekening door de bekende schaker , voorzitter van de "Vereniging U.S.S.R.-Nederland". De inhoud van deze overeenkomst wekt de indruk, dat de aandacht meer gericht is op het uitdragen van de Sovjetcultuur, dan op het omgekeerde.

Mede als uitvloeisel van te Moskou gehouden besprekingen tijdens het bezoek van Minister LUNS aan de Sovjet-Unie in juli 1964, bezocht een delegatie van de Sovjetrussische staatscommissie voor Atoomenergie (Glavatom) in december 1964 Nederland en België, waarna een gemengde Nederlands-Belgische delegatie van R.C.N. en de Belgische commissie voor Atoomenergie in februari/maart 1965 een bezoek aan de S.U. bracht. Een tijdens het bezoek aan Nederland ontworpen overeenkomst, welke voorziet in uitwisseling van deskundigen, stagiaires en rapporten op gebied van atoomgebruik voor vreedzame doeleinden, werd bij het in februari gevolgd bezoek aan Moskou aldaar getekend.

De plannen tot uitwisseling van parlementariërs,

waarvan reeds eerder gewag werd gemaakt, schijnen inmiddels in zoverre vastere vormen te hebben aangenomen, dat de Sovjet-russische groep van de Interparlementaire Unie, de Nederlandse sectie van die Unie voor een bezoek van enige weken aan de Sovjet-Unie heeft uitgenodigd.

De onderhandelingen tersake worden gevoerd met Mr. (KVP), voorzitter van de Nederlandse groep van de Interparlementaire Unie.

Van geheel andere aard waren de gesprekken, welke door de Tass-correspondent werden gevoerd met de parlementsleden Mr. BEERNINK (CHU) en Van der STOEL (PvdA). De bij deze gesprekken gebleken afwijzende mening van genoemde parlementsleden op de tot standkoming van de multilaterale kernmacht, werd via de berichtgeving van vorenbedoelde correspondent aan Moskou, tot politieke munt geslagen in de publicaties van o.a. de "Komsomolskaya Pravda". Deze gesprekken van de Tasscorrespondent vonden namelijk plaats conform een door de "buitenlandse afdeling" van bovengenoemd blad aan alle, in Westeuropese landen geaccrediteerde Tasscorrespondenten gericht verzoek.

Na voorbereidend overleg tussen functionarissen van de Sovjet-ambassade en de besturen van het N.V.V., C.V.N. en N.K.V., brachten drie bestuursleden van de Sovjetrussische Vakbeweging maart 1965 een bezoek aan genoemde vakcentrales. De Sovjetdelegatie heeft voorgesteld het contact met de Nederlandse vakbeweging in de toekomst voort te zetten.

Handelsbetrekkingen.

Als gevolg van een studiebezoek van een Sovjetdelegatie aan Shell-laboratoria in Nederland en een ter ambassade gegeven receptie ter ere van dit bezoek, waarbij vele hoge Shell-vertegenwoordigers present waren, kwam contact tot stand tussen de Sovjetvertegenwoordigers h.t.l. met deze oliemaatschappij.

Met bezoek van de van Russische origine zijnde directeur van EAST-WEST Agencies h.t.s., welke firma in nauwe samenwerking met de handelsvertegenwoordiging camera's, horloges en thans ook computers van Sovjet makelij op de Nederlandse markt brengt tegen lage prijzen, genoot door een aan dit bezoek gewijde T.V.-reportage de nodige publiciteit.

Sovjet-emigranten.

In verslagperiode werd bericht ontvangen over de vele aanspraken van Sovjet-zijde aan Sovjet emigranten h.t.l. - met name aan de grote groep van met Nederlanders gehuwde Russische vrouwen - om te komen tot oprichting van emigrantenverenigingen. Van deze verenigingen zullen houders en houdsters van Sovjet-paspoorten lid kunnen worden. (Zoals bekend worden

aan personen van Russische origine slechts visa voor familiebezoeken aan de S.U. verleend op een eerst daartoe aangevraagd Sovjet-paspoort en een zeer grote categorie van deze emigranten bezit derhalve naast het Nederlandse ook het Sovjetrussische paspoort). Naast de oprichting van deze emigranten-verenigingen, waarin men tevens tot vorming van zang- en dansgroepen wil komen, wordt de oprichting van een Russische school en bibliotheek beoogd. Geconstateerd werd, dat een aantal zeer actieve Sovjetvriendinnen onder deze emigranten, op bijeenkomsten van en door bezoeken aan landgenoten - onder leiding van het Sovjet consulaat - propaganda voert voor deze verenigingen en in deze opzet in Zuid-Limburg reeds geslaagd is.

De oprichting van deze emigrantenverenigingen, waarmede het voor de Sovjetvertegenwoordiging, door daarin de leiding te geven aan bepaalde medewerkers, eenvoudig zal zijn goed geïnformeerd te blijven, krijgt een extra accent, wanneer men bedenkt dat bij de recent in de pers genoemde spionage-affaire BALTCH, gebleken is, dat deze in de U.S.A., voorzien van een vals Amerikaans paspoort, sedert 1959 spionage bedreef voor de S.U., waarheen hij, na een verblijf in Frankrijk als zoon van Russische emigranten, in 1949 was vertrokken.

De kringen van Nederlands-Russische gezinnen, met name die, welke veelvuldig familiebezoeken aan de S.U. brengen, vaak vergezeld van hun thans volwassen kinderen, blijven dan ook de aandacht trekken.

Tsjecho-Slowakije.

De tegen ons land gerichte activiteit van de Tsjechische staatsveiligheidsdienst vindt ononderbroken voortgang. Een tiental Tsjechen van Ambassade, Handelsmissie en van de officiële vestigingen houdt zich professioneel of als helper (in incidentele gevallen), met inlichtingenwerk bezig. Deze personen blijken ook betrokken te zijn bij tegen buurlanden gerichte spionageactiviteit.

Het Gesantschap van de C.S.S.R. is in oktober 1964 verheven tot Ambassade. De personeelsterkte is niet gewijzigd, terwijl geen diplomaten werden vervangen. Het personeel van de Handelsafdeling werd wederom met één man uitgebreid. Buiten het verband van Ambassade en Handelsmissie valt de vestiging te verniel en van de vertegenwoordiger van het staatsreisbureau CEDOK, die in Amsterdam kantoorhoudt.

In de verhouding met Nederland zijn voor Tsjecho-Slowakije twee zaken belangrijk: Verkrijging van technische gegevens uit en export naar Nederland. Culturele en politieke betrekkingen worden beslist minder belangrijk geacht.

Het contact tussen de Ambassade en de C.P.N. is, door de gringe toeschietelijkheid van deze partij, incidenteel

en weinig hartelijk. Met de SWP is er thans enig contact, waarbij betrokkenen het terrein lijken te verkennen. Met andere politieke partijen is er nu genoeg geen contact.

De in het vorige verslag uitgesproken verwachting, dat het aantal reizen van Nederlanders naar de C.S.S.R. in 1965 zou toenemen, wordt, zo lijkt het, bewaarheid. Opvallend is de zeer grote belangstelling die door Nederlandse studenten aan de dag wordt gelegd voor reizen naar Tsjecho-Slowakije. Bij het afsluiten van dit overzicht zijn reeds meer dan tien groepen bekend die in 1965 de reis willen ondernemen. De belangstelling van studenten voor andere A.I.J.G.-landen is veel geringer.

De laatste tijd is opvallende vermeerdering van het aantal tussen Nederlanders en Tsjecho-Slovaken gesloten huwelijken te constateren. Het valt hierbij op dat het steeds Nederlandse mannen betreft en (dan uiteraard) Tsjechische vrouwen, welke laatste vaak iets meer ontwikkeld zijn dan hun huwelijkspartners. Gezien de ervaring kan worden aangenomen dat de Tsjechische staatsveiligheidsdienst deze trouwlustigheid te eigen voordele poegt uit te buiten.

Polen.

Vastgesteld kon worden, dat de Poolse veiligheidsdienst in de verslagperiode niet stil heeft gezeten.

Wederom kon worden waargenomen, dat een der leden van de Poolse Handelsmissie zich daadwerkelijk bezig hield met inlichtingenwerk.

Gebleken is, dat buiten Polen gestationeerde en bij het inlichtingenwerk ingeschakelde Polen met een diplomatieke status er steeds meer toe overgingen hun activiteiten te richten op "derde-land"-operaties.

In Nederland kwam een geval aan het licht van de benadering van een Nederlandse ambtenaar door een medewerker van de Poolse inlichtingendienst die Nederland was binnengereisd op een diplomatiek paspoort.

De personeelsbezetting van de Poolse Ambassade onderging in de verslagperiode een uitbreiding met 1 man. Dit vond plaats in maart 1965, toen daar een nieuwe tweede secretaris werd tewerkgesteld.

Naar verluidt zal de nieuwe functionaris voornamelijk worden belast met consulaire werkzaamheden.

De Polen hadden er de laatste jaren een gewoonte van gemaakt tijdens de seizoensdrukke gedurende enkele maanden een extra consulaire kracht op de ambassade te detacheren. Het ligt in de bedoeling, dat zij van deze provisorische regeling zullen afstappen nu hun geleerden met een permanente kracht zijn versterkt.

In dit verband moge erop worden gewezen, dat er voor de Poolse vertegenwoordiging geen "numerus clausus" geldt. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken is ook thans nog niet voornemens een aansegging hiervan te overwegen.

De Polen voerden voor de uitbreiding van hun staf een motief aan, dat voldoende steekhoudend was en zeker acceptabel moest worden geacht. Zij stelden namelijk, dat met de hand over hand toenemende liberalisatie van het verkeer op toeristisch en handelsgebied tussen het Westelijk blok en de landen achter het IJzeren Gordijn parallel liep een uitbreiding van hun consulaire werk.

Het aantal personeelsleden van de Poolse Handelsmissie te Den Haag en de vertegenwoordiging van de Poolse luchtvaartmaatschappij LOT op Schiphol bleef ongewijzigd.

Zowel op de Poolse Ambassade als op haar Handelsmissie te Den Haag werd een medewerker vervangen. Ook is er een nieuweling in de plaats gekomen van de Poolse militair attaché te Brussel, die weliswaar in België is geaccrediteerd, maar als zodanig ook in Nederland optreedt.

Een zes-koppige delegatie uit Polen onder leiding van een medewerker van het Ministerie van Buitenlandse Handel bracht in januari 1965 een kort bezoek aan Nederland. In het kader van het sluiten van een handelsaccoord tussen Polen enerzijds en de Benelux-landen anderzijds voerden de delegatieleden in Den Haag besprekingen, onder andere met enkele medewerkers van het Nederlandse Ministerie van Economische Zaken. Bij deze besprekingen waren ook aanwezig enkele hier geaccrediteerde Polen van de Handelsmissie.

Dat de Poolse vertegenwoordiging relaties onderhield met enkele politieke groeperingen in Nederland, kon meermalen worden geconstateerd.

Het plan van de Poolse Minister van Buitenlandse Zaken RAPACKI, zomede het voorstel van de Poolse communistenleider GOMULKA, beide gericht tegen de instelling van een multilaterale kernmacht, waren aanleiding voor een medewerker van de "Vierde Internationale" en van de "Pacifistisch Socialistische Partij" om hierover met de Poolse vertegenwoordiging van gedachten te wisselen. Een vooraanstaand functionaris van de PSP versocht bovendien insage te mogen hebben van verslagen van de "Internationale Contrôle Commissie" in Laos, waarin Polen is vertegenwoordigd. Hij beweerde dit materiaal nodig te hebben voor het schrijven van een PSP-rapport over de situatie in Vietnam. De "Pacifistisch Socialistische Jongeren Werkgroep" vroeg voor één van haar bijeenkomsten enkele Poolse films in bruikleen.

Van de zijde van de Poolse Ambassade bleek men bereid in te gaan op een verzoek van de communistische pers om te

trachten enkele gedeelten van een artikel van de GPH-voorzitter Paul de GROOT over het 7e Komintern-congres, getiteld "Dertig jaar geleden" in de Poolse pers geplaatst te krijgen.

Het door communisten gecontroleerde "Nederlands Auschwitz Comité" ontving bij zijn werk ter voorbereiding van de 20-jarige herdenking van de bevrijding van het concentratiekamp Auschwitz daadwerkelijke steun van de Poolse vertegenwoordiging. De Polen gaven bovendien "acte de présence" door met een of meerdere vertegenwoordigers de in dit kader gehouden bijeenkomsten te Amsterdam en Den Haag bij te wonen.

De directeur van de communistische boekhandel "Pegasus" probeerde via de Poolse vertegenwoordiging insage te krijgen van het boek "West Germany's striving for nuclear armament" van de Poolse auteur KOWALEWSKI. "Pegasus" was voornemens hiervan een Nederlandse vertaling uit te geven.

Hongarije.

Over de verslagperiode zijn ten aanzien van de Hongaren geen bijzonderheden te melden. Activiteiten op inlichtingen-gebied zijn niet geconstateerd, noch is van enig contact tussen de Hongaarse Legatie en de C.P.N. gebleken.

Onverminderd wordt door de Hongaren gestreefd naar uitbreiding van de handel met Westerse landen, waaronder Nederland.

Het familiebezoek uit Hongarije, dat in de herfst verminderde, nam met de Kerstdagen en de jaarwisseling weer toe; na een insinking in de maanden januari-februari, beweegt het aantal visumaanvragen voor familiebezoek en toerisme zich nu weer in stijgende lijn.

Van Hongaarse zijde wordt, evenals in 1964, gepoogd om zoveel mogelijk Westerse toeristen aan te trekken.

Inmiddels zijn de Hongaarse Handelsraad en de Hongaarse Gezant vervangen. De nieuwe Gezant die eind juni in Nederland arriveerde, is in zijn jeugd als pleegkind in een Nederlands gezin opgenomen geweest, en spreekt Nederlands. Betreffende de nieuwe Handelsraad, nog opgemerkt worden, dat hij zijn zoon in Delft laat studeren.

Oost-Duitsland.

De in voorgaande overzichten vermelde inlichtingen-activiteiten in Nederland, die rechtstreeks vanuit Oost-Duitsland (Oost-Berlijn) worden geleid, duren onverminderd voort.

Eind 1964 heeft de Stichting Nederlandse Kamer van Koophandel voor Duitsland zich tot het Ministerie van Buitenlandse Zaken gericht met het verzoek, toe te staan, dat de bezetting van de Oostduitse handelsvertegenwoordiging te Amsterdam enigszins wordt uitgebreid. Het bureau telt thans formeel 7

stafleden (in feite 14, want ook de echtgenoten van de stafleden werken normaal mede).

Dit verzoek werd door genoemd Ministerie afgewezen. Slechts kon - na overleg met het Ministerie van Economische Zaken - worden ingestemd met een tijdelijke toelating - maximaal 6 maanden - van 2 man (zonder gezinsleden).

Slechts indien zal blijken, dat de activiteit van het tweetal voor Nederland vrucht zal dragen, kan verlenging van de verblijfsvergunning in overweging worden genomen.

In deze verslagperiode werd op de Oostduitse Handelsvertegenwoordiging één medewerker door een andere vervangen, terwijl een andere medewerker, wiens vervanger reeds in Amsterdam was gearriveerd, eind 1964 naar Oost-Duitsland is teruggekeerd. De bezetting van deze vertegenwoordiging bestaat thans weer uit het normale aantal - t.w. 7 personen.

Op voorgaande in Leipsig gehouden voor- en najaarsmessen werd geconstateerd, dat door hoge Oostduitse ambtenaren van het Ministerium für Aussenhandel and Innerdeutschen Handel bij zakenlieden uit Westeuropese landen sterk werd aangedrongen op een ageren in eigen land tegen het in West-Berlijn gevestigde Allied Travel Office (A.T.O.), bij welke instelling Oost Duitsers, die het voornemen hebben een Westelijk land te bezoeken, het hiervoor benodigde reispapier, het sgn. Temporary Travel Document (T.T.D.) dienen aan te vragen.

De Oostduitse autoriteiten wenden hierbij voor, dat een liberaler standpunt van de Westelijke landen t.a.v. toelating van Oostduitse bezoekers zonder het T.T.D. van het A.T.O. de handel met Oost-Duitsland zou bevorderen.

In dit verband wordt opgemerkt, dat medio februari 1965 door 3 Oostduitse zakenlieden een poging werd gedaan zonder in het bezit te zijn van een T.T.D. in Nederland te worden toegelaten. Als doel van hun bezoek in Nederland werd opgegeven het voeren van besprekingen n.a.v. een door de Oost Duitsers in Nederland te plaatsen order van ± 18 miljoen gulden. De inreis van deze Oost Duitsers werd geweigerd.

Ongetwijfeld zullen in de komende maanden van Oostduitse zijde meerdere pogingen worden gedaan om zonder het geallieerde reispapier Nederland binnen te komen, temeer daar op de sojuist beëindigde Leipziger Voorjaarsmesse (van 20.2. - 9.3.1965) zeer zeker - mogelijk in nog sterkere mate - door de Oost Duitsers zal worden aangedrongen op het ondergraven van het door hen so gehate instituut: het Allied Travel Office.

Roemenië.

De aandacht van de Dienst werd gevestigd op de Roemeense KLM-vertegenwoordiger uit Boekarest, die in december 1964 met zijn vrouw in Nederland arriveerde. Na aankomst meldde hij

zich niet voor deelneming aan een korte cursus, waarvoor hij naar Nederland was gezonden en die door de KLM-directie was georganiseerd. In stede hiervan vroeg hij in Den Haag politiek asiel aan ter Ambassade van een bevriende mogendheid. Nadat de Roemeen langdurig aan de tand was gevoeld door ambtenaren van de Ambassade, gaf hij toe vanaf 1953 werkzaam te zijn geweest voor de Roemeense inlichtingendienst en mede tot taak te hebben gehad nauwe relaties aan te knopen met enkele hem met name genoemde KLM-functionarissen.

De personeelsbesetting van de Roemeense Legatie onderging in de verslagperiode een tijdelijke uitbreiding door de tewerkstelling van een kracht in de rang van tweede secretaris. De toegevoegde functionaris arriveerde uit Parijs, waar hij deel had uitgemaakt van een Roemeense delegatie bij de UNESCO. Het was de bedoeling, dat hij twee maanden in Nederland zou blijven. Zijn detachering duurde evenwel ruim drie maanden. Omtrent de redenen van het langere verblijf zijn geen bijzonderheden bekend geworden.

Van bevriende buitenlandse relaties werd omtrent de hier bedoelde persoon vernomen, dat hij mede betrokken was bij het Roemeense inlichtingenwerk. De middelen, waarover de dienst beschikte waren evenwel ontoereikend voor een voldoende observatie van en controle op dese uit veiligheidsoverwegingen in aanmerking komende figuur.

In de totale besetting van de Roemeense vertegenwoordiging vond slechts 1 mutatie plaats op de Handelssectie, waar de tweede secretaris werd vervangen. De naar Boekarest teruggekeerde functionaris zou een post toegevoegd krijgen op de sectie Holland van het Roemeense Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Bulgarije.

De activiteit van de in Brussel geaccrediteerde, maar in Nederland woonachtige Bulgaarse handelsvertegenwoordiger had voor zover kon worden nagegaan een normaal karakter en gaf in de verslagperiode geen aanleiding tot opmerkingen.

Joegoslavië.

Ten aanzien van enige leden der Joegoslavische Ambassade bestaan aanwijzingen, dat zij in relatie staan tot de Joegoslavische inlichtingendienst. Van activiteit op dit terrein is nog weinig bekend.

De nieuwe Joegoslavische Ambassadeur Djura , is in oktober 1964 met zijn echtgenote en kinderen in Nederland gearriveerd.

Ook in deze periode is geen contact tussen de Joegoslavische Ambassade en de CPN vastgesteld; het contact met de SWP duurt echter voort.

Voor de in de Nederlandse mijnen werkende Joegoslaven is in Brussel een "sociale attaché" aangesteld, genaamd ; het is de bedoeling, dat deze de belangen van de Joegoslavische mijnwerkers in Nederland zal gaan behartigen.

Van de vereniging Nederland-Joegoslavië werd bekend, dat de ledenverving momenteel niet zo vlot verloopt.

Chinese Volksrepubliek.

Gedurende de verslagperiode werd de personeelsbezetting van de diplomatieke vertegenwoordiging van de Chinese Volksrepubliek in Nederland uitgebreid met één functionaris, vermoedelijk bestemd voor de handelsafdeling. De chauffeur werd vervangen in november 1964.

In het ingehuurde gemeubileerde pand zijn voor zover bekend enige lagere functionarissen ondergebracht.

In het begin van het jaar 1965 bestond er van de zijde van de Chinese Vertegenwoordiging wederom belangstelling voor behuizingsmogelijkheden. Deze interesse is nu verder niet meer waargenomen hetgeen mogelijk verband houdt met het feit dat de komst van de Chinese studenten naar Nederland geannuleerd is.

Contacten met de CPN zijn niet meer waargenomen en de indruk bestaat dat men nog steeds doende is contact te zoeken met de communisten die het Chinese standpunt aanhangen. Met de afgescheiden Belgische communisten werd nauw contact onderhouden alsmede met de Belgische en Luxemburgse vriendschapsverenigingen. Men is in Luxemburg ook kennelijk doende de communisten die het Chinese standpunt aanhangen, samen te bundelen. Twee vooraanstaande Luxemburgse communisten brachten een bezoek aan de Chinese Vertegenwoordiging alhier en één van hen woonde de 1-oktober-festiviteiten in Peking bij.

De Chinese Vertegenwoordiging schijnt momenteel aandacht te gaan besteden aan de Nederlandse studentenwereld, contacten zijn vastgesteld met studentencentra o.m. in Groningen, Utrecht, Delft en Wageningen. De Chinese propaganda bestaat uit het geven van lezingen over China gepaard gaande met filmvertoningen. Ook met buitenlandse studenten van het Institute of Social Studies zijn contacten vastgesteld.

Met het Nederlandse zakenleven zijn de banden wederom nauwer aangehaald, verhoogde activiteit is waargenomen hetgeen ook verband houdt met de Cantonfair die binnenkort in China plaats vindt.

De scheepvaart heeft de interesse van de Chinese Volksrepubliek. Te Rotterdam, Schiedam en Vlissingen worden Chinese opdrachten uitgevoerd en een vijftal Chinese toezichthouders verblijft reeds geruime tijd in Nederland. Een Chinese delegatie van scheepvaartexperts bracht in december 1964 een bezoek aan Nederland.

In oktober 1964 bezoekt een delegatie van tunnel- en spoorwegexperts laboratoria te Delft, de tunnelaanbouw te Rotterdam en Nederlandse spoorwegemplacementen.

In december 1964 verbleef alhier een delegatie van The Chinese Cereals Oil and Foodstuff Corporation.

Gebleken is dat enkele leden dezer delegatie hun uiterste best deden achter "Know-how" van bepaalde productie methoden te komen.

Momenteel verblijft reeds geruime tijd een delegatie van Noord Koreanen in Nederland, wier opzet is om een permanente Noordkoreaanse handelsvertegenwoordiging in Nederland op te richten. Deze missie was uitgenodigd door de Mij "De Schelde" doch het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft in principe een dergelijke vestiging van de hand gegeven.

De Chinese Zaakgelastigde is op 1 maart 1965 via Kopenhagen naar Stockholm vertrokken alwaar hij vermoedelijk een conferentie van de hoofden van in Europa gevestigde Chinese diplomatieke vertegenwoordigingen gaat bijwonen.

Diversen.

Het aantal ten behoeve van het Ministerie van Justitie in het buitenland te verrichten naslagen van de politieke antecedenten van vreemdelingen die om "aanvaarding van hun verblijf" in Nederland verzochten - hoofdzakelijk buitenlandse arbeidskrachten - had in de verslagperiode een zodanige omvang bereikt, ca. 700 à 800 per week, dat in overleg met het Ministerie van Justitie het automatische karakter aan bedoelde onderzoeken ontnomen is.

Met ingang van 1 januari j.l. worden alleen de politieke antecedenten onderzocht van de vreemdelingen die hiervoor in aanmerking komen op grond van een door de korpschef van gemeentepolitie of door de betreffende afdeling van het Ministerie van Justitie toe te passen screening bij binnenkomst in Nederland.

Ten aanzien van het in vorige verslag vermelde met betrekking tot de mogelijke illegale uitvoer uit Nederland van Amerikaanse elektronische apparaten naar achter het IJzeren Gordijn gelegen landen, heeft het verdere onderzoek aangetoond dat hoewel door de daarbij betrokken handelaars en exporteurs voorzorgen worden genomen om de Amerikaanse herkomst van de goederen verborgen te houden, de uitvoer uit Nederland overeenkomstig de Nederlandse voorschriften heeft plaats gevonden.

In een geval heeft de Economische Controle Dienst na een in overleg met onze Dienst ingesteld onderzoek proces verbaal opgemaakt tegen een handelaar die klanten elektronische apparaten en onderdelen waarvan een gedeelte voorkomt op de lijst van strategische goederen, tegen contante betaling geleverd had aan een

functionaris van de Russische Handelsdelegatie te Amsterdam.
Betreffend P.V. is thans in behandeling bij de
Economisch Officier van Justitie te Amsterdam.

Opleiding en Voorlichting

Opleiding

In deze verslagperiode werd naast het gebruikelijk aantal reglementaire opleidingen een extra gecombineerde Informatie/Observatiecursus gegeven. Reeds geruime tijd moest een aantal kandidaten voor deze opleiding op een wachtlijst worden geplaatst, omdat anders het maximum aantal cursisten per cursus zou worden overschreden. O.m. in verband met een effectieve uitvoering van praktische oefeningen, kan nl. het aantal cursisten van de Informatie/Observatiecursus niet meer dan 12 bedragen. Dit aantal is ongeveer de helft van het aantal dat aan de voorafgaande Basiscursus kan deelnemen. Zo ontstaat een steeds groter overschot van gegadigden, dat ter voltooiing van hun opleiding in de gelegenheid moet worden gesteld de Informatie/Observatiecursus te volgen.

In het najaar van 1964 was dit aantal opgelopen tot ongeveer 24 man. Mede in verband met het feit dat ingevolge de desbetreffende Ministeriële Beschikking het tijdsverloop tussen het behalen van het getuigschrift verbonden aan de Basiscursus en de toelating tot een specialiserende cursus niet meer dan 3 jaar mag bedragen en er gevaar bestond dat voor sommige cursisten deze periode werd overschreden, moest een extra Informatie/Observatiecursus worden gehouden. Hierdoor kon de ontstane achterstand geheel worden weggewerkt.

Voor deelname aan de Basiscursus bestaat voortdurende belangstelling. Niettemin kon op de in de periode van 18 januari tot en met 12 maart gehouden Basiscursus het aanvankelijk daarvoor ingeschreven maximum aantal cursisten (25) niet worden geplaatst, omdat een aantal aangewezen kandidaten wegens ziekte of anderszins niet in de gelegenheid was de cursus te volgen. De berichten van verhindering werden kort voor de aanvang van de cursus^{54.5} ontvangen, zodat aanwijzing van remplaçanten niet meer mogelijk was.

Voor het deelnemen aan de eerstvolgende Basiscursus is inmiddels weer een relatief groot aantal aanmeldingen binnengekomen.

In chronologische volgorde werden tijdens de verslagperiode de volgende reglementaire cursussen gegeven:

1. De op 14 september aangevangen Basiscursus met 22 deelnemers werd besloten met examens op 2, 3 en 4 november, waaraan alle cursisten deelnamen. Er moesten 4 kandidaten worden afgewezen.

2. Van 11 november t/m 19 december werden een Informatie/Observatie- en een Observatie/Informatie cursus gegeven.
Hieraan namen deel in totaal 22 cursisten, t.w. 7 personeelsleden van de BVD, 9 van Rijks- en Gemeentepolitie, 3 van de verschillende Krijgsmachtonderdelen en 3 van beveiligde bedrijven. Eén van de cursisten van de Gemeentepolitie moest wegens ziekte de Observatiecursus voortijdig beëindigen. De cursussen werden besloten met examens op 17 en 18 december. Van de 21 kandidaten werd er één afgewezen.
3. Een Inleidingscursus van 4 tot en met 14 januari 1965 met 11 deelnemers, allen van de dienst. Eén hunner moest voor het examen worden afgewezen.
4. Van 18 januari tot en met 12 maart werd een Basiscursus gehouden, waaraan 15 cursisten hebben deelgenomen, afkomstig van BVD, Politie, Koninklijke Marechaussee, Strijdmachtonderdelen en beveiligde bedrijven. Van de 15 deelnemers aan het desbetreffende examen slaagden er 11.
5. Op 22 maart begon de 13e gecombineerde Informatie/Observatiecursus. Deze zal eindigen op 7 mei e.k. Het aantal deelnemers aan het Informatiegedeelte bedraagt 11, aan het Observatiegedeelte nemen 12 cursisten deel.

Op 8 januari 1965 werd aan 30 cursisten het in 1964 behaalde Veiligheidsdienstdiploma uitgereikt. Hierdoor is het aantal behaalde diploma's gestegen tot 815. De daartoe belegde bijeenkomst in een der zalen van het Binnenhof werd bijgewoond door vertegenwoordigers van verbindingen en relaties van de Dienst en van verschillende nevendiensten.

Ook in deze verslagperiode werden verschillende bijzondere cursussen en lezingencycli georganiseerd.

Zo werd de lezingencyclus voor personeel van de buitendienst van de afdeling E voortgezet en wordt vanaf januari 1965 voor personeel van één der binnendiensten van deze afdeling een vormingsprogramma verzorgd.

In samenwerking met de afdeling Beveiliging werd een oriëntatiecursus gegeven aan 17 nieuwe beveiligingsambtenaren en -inspecteurs. Samen met die afdeling werd bovendien in november een herhalingscursus gegeven aan personen (twee groepen van resp. 17 en 15 man) in het bezit van het legitimatiebewijs, bedoeld in de Beschikking van de Minister van Binnenlandse Zaken van 19 augustus 1950 nr. 1041, almede een oriëntatiecursus voor 19 aspirant-ambtenaren van de Buitenlandse Dienst van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Individuele opleidingen werden gegeven aan een hoger personeelslid van de gemeentepolitie van 's-Gravenhage en aan een tweetal officieren van de Koninklijke Landmacht in verband met hun uitzending naar Suriname. Sinds maart volgt een functionaris van de afdeling E een individuele opleiding.

Voor politiepersoneel dat langer dan twee jaar in het bezit is van het Veiligheidsdiploma werden in de periode van 20 januari - 26 februari te Katwijk aan Zee herhalingscursussen georganiseerd. In totaal vonden 11 bijeenkomsten plaats welke 2 dan wel 3 dagen duurden.

Nagenoeg alle met het inlichtingenwerk belast politiefunctionarissen beneden de rang van adjudant van gemeente- of rijkspolitie volgden deze derde serie herhalingscursussen welke om de twee jaren worden gehouden. Door Hoofd en medewerkers van de Afdeling Opleiding en Voorlichting en enkele functionarissen van andere Afdelingen van de dienst werd een aantal onderwerpen, betrekking hebbende op de recente ontwikkeling van het inlichtingen- en veiligheidswerk ingeleid en ter discussie gesteld.

Voor het eerst werd in de zes driedaagse cursussen desgevraagd medewerking verleend door één der deelnemers van de onderscheidene cursussen door het houden van een inleiding.

Het is wederom gebleken dat deze herhalingscursussen in een behoefte voorzien. Behalve dat de deelnemers voor wat hun vakgebied betreft, op de hoogte van de recente ontwikkelingen en inzichten worden gebracht, is ook het ongedwongen onderlinge contact met collega's en functionarissen van de Dienst buiten de cursussen van grote betekenis voor het moreel en de samenhang van de dikwijls nagenoeg aan zichzelf overgelaten inlichtingen-rechercheurs in den lande.

Voorlichting.

Op het gebied van de voorlichting werd o.a. een aantal lezingen voor departementale Beveiligingsambtenaren en sub-Beveiligingsambtenaren, het Defensie Studiecentrum, Beveiligingsambtenaren van de Provinciale Griffies en voor Directie en Afdelingschefs van een beveiligd bedrijf gehouden. Het verlenen van medewerking aan opleidingsinstituten van krijgsmacht en politie in de vorm van lessen en voordrachten vond veelvuldig plaats. Drie conferenties werden belegd, nl. twee voor Korpschefs van Gemeentepolitie in de rang van hoofdinspecteur en inspecteur en één voor een aantal jongere medewerkers van de dienst.

In het kader van de voorlichting werden in 34 voorstellingen 73 films vertoond. Er werden aan diverse instellingen 33 films uitgeleend. In cursusverband werden 21 filmvoorstellingen gegeven; waarbij 49 films werden vertoond.

Diversen

In de loop van dit semester werd een aantal wandplaten voor instructie- en/of voorlichtingsdoeleinden vervaardigd. De afdeling kreeg voorts door inruil van de oude apparatuur de beschikking over een moderne filmprojector met bijbehorende geluidsinstallatie en de nodige accessoires. Het aantal films werd met 2 uitgebreid.

Ook de bibliotheek onderging uitbreiding.

Door de Hoofden van de nevendiensten werd een oriëntatiebezoek aan de afdeling gebracht. Tevens werden vertegenwoordigers van enige buitenlandse zusterdiensten ontvangen waarbij een waardevolle uitwisseling van kennis en ervaring plaatsvond.

Door het Hoofd van de Afdeling werd, in zijn kwaliteit van mentor, een aantal gesprekken gevoerd met nieuwe medewerkers van de dienst.

april 1965.

Afdeling Personeelszaken.

1. Personeelszaken

In het kader van de geleidelijke vermindering van het personeelsbestand, waarever in de vorige verslagperiode uitvoerig is bericht, zijn inmiddels 7 middelbare (w.o. 2 vrouwelijke krachten) en 2 lagere ambtenaren (w.o. 1 vrouwelijke kracht) op vrijwillige basis afgevoerd op de voet van artikel 96 van het ARAR onder teekening van wachtgeld.

Uitmo maart 1965 waren nog 10 personen in dienst onder dan 65 jaar in verband met de omstandigheid, dat nog geen geschikte vervangers konden worden aangetrokken t.w.:

- 5 krachten in de administratieve sector;
- 2 typistes;
- 1 vertaler;
- 1 beveiligingsbeambte;
- 1 in de technisch sector.

Aan 10 vrouwelijke personeelsleden werd op hun verzoek ontslag verleend al.:

- 3 typistes wegens overgang naar een ander Ministerie;
- 2 typistes gingen naar het particuliere bedrijfsleven;
- 2 typistes i.v.m. huiselijke omstandigheden;
- 1 middelbare administratieve kracht wegens studieredenen;
- 2 administratieve krachten i.v.m. huiselijke omstandigheden.

In dienst zijn getreden 10 dames, van wie 7 gehuwd, allen typiste, en wel 3 voor hele en 7 voor halve dagen. 4 van deze typistes zijn relaties van reeds in dienst zijnd personeel en 6 werden geworven door plaatsing van een advertentie in diverse dagbladen.

De werving van lager vrouwelijk personeel blijft overigens een uitermate moeilijke zaak. Vele sollicitanten kunnen al niet in dienst worden genomen i.v.m. de speciale eisen, welke voor deze Dienst moeten worden gesteld. Andere sollicitanten wachten het resultaat van het tijdrovende vooronderzoek niet af, doch aanvaardden voordien elders een betrekking.

Het aantrekken van (meestal gehuwde) typistes voor halve dagen, waarever in de vorige verslagperiode bereids het e.e.a. is medegedeeld, moet dan ook gezien worden als een gedwongen keuze. In dit licht moet eveneens het indiensthouden worden aangemerkt van 4 lagere vrouwelijke krachten, die voor hele dagen werkten en i.v.m. hun huwelijk nog slechts voor halve dagen zijn blijven werken.

Het totaal aantal halve-dagen krachten bedroeg aan het eind van de verslagperiode 25, waarvan 15 typistes.

Op dat tijdstip waren nog 11 vacatures voor lager vrouwelijk personeel te vervullen.

Ten aanzien van het vervullen van bestaande vacatures voor mannelijk personeel kan worden medegedeeld, dat in de vacature van bede-koerier, waarover in de vorige verslagperiode is bericht, inmiddels is voorzien. Voorts is nog een stagiaire in dienst getreden alsmede een jonge man met eind-

diploma H.T.S. elektrotechniek. Laatstgenoemde is echter met een gedeeltelijke dagtaak bij techn.EJ belast i.v.m. zijn ingenieursstudie. Gehoopt wordt dat hierdoor t.s.t. zal kunnen worden beschikt over een jong ingenieur, waaraan in de technische sector van deze Dienst, gelet op de snelle ontwikkeling der electronica, een grote behoefte bestaat.

Door enkele officieren van de Land- en Zeemacht is contact gezocht met de Dienst voor event. plaatsing. Daarbij is weer naar voren gekomen, dat het aantrekken van bekwame officieren met een goede conduite, voor zover zij niet voor gevraagde afvloeiing in aanmerking komen, i.v.m. hun promotiemogelijkheden als officier praktisch uitvoerbaar is. Hetzelfde geldt voor politie-officieren.

Gedurende deze verslagperiode zijn 12 middelbare en 10 lagere ambtenaren bevorderd, terwijl aan 11 personeelsleden (6 middelbare en 5 lagere ambtenaren) een gratificatie is toegekend op grond van bijzondere dienstprestaties in 1964.

Van de 28 vervoersbeambten hebben er 26 de premie voor schadevrij-rijden over het 1e halfjaar 1964 ontvangen, terwijl aan 20 van de 27 chauffeurs de premie over het 2e halfjaar is toegekend. Van deze laatste periode zijn nog 5 schadegevallen in behandeling.

Het aantal gemelde ongevallen (alle van lichte aard) bedroeg 7. Hiervan zijn er 6 door de S.V.B. als dienstongeval aangemerkt.

Zoals bekend, is sedert 1 november 1963 een deel van de personeelsdocumentatie bij de RMA ondergebracht. De praktijk heeft evenwel uitgewezen, dat het gevolgde systeem niet ten volle aan de verwachtingen heeft beantwoord.

In samenwerking met de RMA is onderzocht of het mogelijk zou zijn de procedure efficiënter te doen verlopen. Mede als gevolg van een inmiddels bij de RMA nieuw ingevoerd systeem is het thans mogelijk geworden enige gegevens uit de personeelsdocumentatie in de salarisdocumentatie op te nemen, waardoor geen directe behoefte meer bestaat aan een afzonderlijke personeelsdocumentatie. Het naswerk voor de afdeling Personeelszaken wordt, evenals tot dusverre, door de RMA vervaardigd, maar dan via de salarisadministratie.

Deze methode veroorzaakt slechts een relatief geringe uitbreiding van werkzaamheden voor de salarisadministratie, maar zal, naar men mag worden verwacht, voor de totaliteit Personeelsadministratie/Salarisadministratie een duidelijke vermindering betekenen in werk, dat goeddeels in overwerk moest worden uitgevoerd, en tevens een belangrijke stap in de richting van een integratie.

Vervacht wordt, dat het nieuwe systeem, waarvan de eerste fase bereids is ingevoerd, in de volgende verslagperiode geheel in werking zal zijn getreden.

2. Commissie van Overleg

De Commissie bedoeld in artikel 4 van het Rechtspositiebesluit Binnenlandse Veiligheidsdienst kwam in de verslagperiode eenmaal voor een formele vergadering bijeen. Informeel daarentegen had wederom bij herhaling contact met een of meer vertegenwoordigers van de Ambtenarenvertegenwoordiging in de Commissie van Overleg plaats.

Onderwerpen van beschouwing en bespreking waren daarbij de vraag hoe, gezien in het licht van de bepalingen van het ontwerp voor een nieuwe Pensioenwet, t.s.t. voor de Dienst zou kunnen worden voorzien in de behoefte aan een functioneel

leeftijdentalag, moeilijkheden voortvloeiende uit en verband houdende met de inkrimping van de personeelsomvang bij de Sectie Vervoer, en de consequenties waarvoor de dienst zich, gezien zijn bijzonder karakter, zou zien geplaatst als gevolg van de toepassing van het Beoordelingsvoorschrift Rijkspersoneel.

Overigens valt hierbij opnieuw met voldoening gewag te maken van de goede verstandhouding en prettige sfeer, waardoor dit informeel overleg pleegt te worden gekenmerkt.

3. Personeelszorg en organisatie

De personeelsbeoordeling had voortgang bij de afdeling B, bij de sectie BOA en bij enkele administratieve onderdelen, Bureau FID v.w.b. de huishoudelijke dienst en de vervoerssectie, afdeling E in de secties E XIII en E XIV en in enkele gevallen bij de afdelingen D en ACD.

Voorstellen werden ontworpen voor de aanwijzing van het "bevoegd gezag", zoals bedoeld in het Beoordelingsvoorschrift burgerlijk rijkspersoneel en voor een zodanige aanpassing van het voorschrift dat in plaats van de bijzondere commissie zoals genoemd in art. 12 van het voorschrift zal kunnen optreden de Commissie van Overleg van de Dienst.

De functie-beschrijving e.n. ter voorbereiding van de personeelsbeoordeling vond verdere afrening bij de afdelingen B en D.

In het kader van een vermindering van het personeelsbestand werd een onderzoek ingesteld naar een mogelijkheid tot inkrimping van het chauffeurspersoneel d.m.v. overplaatsing, omkering en vrijwillige afvloeiing. Wanneer zou kunnen worden besloten tot de toekenning boven het salaris van een vaste toelage gebaseerd op het gemiddelde overwerkgeeld van de vervoersbeambten zou dit een zodanige verbetering van toe te kennen wachtgeeld en pensioenagronddag betekenen, dat vrijwillige afvloeiing meer aanvaardbaar wordt doordat op die voorwaarden het gezinsbudget door afvloeiing niet in ernstige mate zal worden verstoerd.

De werkzaamheden in de sector organisatie betreffen onder meer de volgende onderwerpen.

Advies werd uitgebracht inzake de opheffing van de typekamer bij de afdeling ACD en de indeling van het vrijkomende personeel bij de secties van de personeelsdocumentatie. In commissieverband werden aanbevelingen gedaan voor de plaatsing van de ACD-documentatiegroep bij de afdeling C en uitbreiding van deze groep in verband met nieuwe taken t.b.v. de mechanisatie.

Ter bevordering van een meer efficiënte samenwerking tussen gereorganiseerde onderdelen van de afdelingen B en ACD werd medegewerkt aan een nauwkeuriger taakafbakening der betrokken secties.

Met het in gebruik nemen van ten behoeve van een operationele sector bij afdeling B ontworpen formulieren werd een eenvoudiger administratieve aansluiting verkregen op de werkende secties.

Aanbevelingen werden gedaan om ook bij de afdeling C tot invoering van dergelijke formulieren te komen.

Het commissariaal beraad en overleg in ruimer verband omtrent de herstructurering van de afdeling C heeft geleid tot een aantal voorstellen vooral op het gebied van de reorganisatie als van de ruimtelijke indeling.

Een onderzoek naar de werkprocedures en de structuur van een der secties van de afdeling C vond een eerste afsluiting in een rapport aan het sectie-hoofd.

Bij de afdeling D werd een onderzoek gedaan naar de wenselijkheid van de vorming van een screeningsectie. Hierover werd gerapporteerd.

Een voorstel werd gedaan tot een gewijzigde procedure bij de stafsectie KKB en de afdeling D van de behandeling van security-checks.

Op het gebied van functie-waardering, bevorderingsvoorstellen en uiteenlopende zaken het personeelsbeleid betreffende diende het sectie-personeel regelmatig van advies.

Door de chef van de sectie werd deel uitgenomen van de Commissie van Toezicht van de door afdeling KO afgenomen examens, de Ideëen Commissie van het Ministerie, het Sociaal Fonds van de dienst en de stage-commissie.

Ideënkamers

Ontvangen werd een 4-tal ideëen waardoor het sinds november 1962 aantal ingediende ideëen werd gebracht op 33. In verslagperiode werden twee beloningen en twee aanbevelingspremie toegekend. Hoevel de belangstelling niet onbevredigend is bestaat de indruk dat deze zeker voor intensivering vatbaar is. Een ruimere honorering zal hiertoe zeker kunnen bijdragen.

4. Maatschappelijk Werk

In deze verslagperiode zijn 125 personeelsleden door de maatschappelijk werker ontvangen. Hiervan verzochten 36 personen bemiddeling of advies in huisvestingszaken. Twee van de 3 "voorkursambtenaren" kregen een woning toegevoerd: één in de gem. Voorburg en één in de gem. Delft. Het derde geval is nog in behandeling. Op 1 maart jl. werd een "voorkursambtenaar" in dienst genomen, zodat er momenteel 2 "voorkursambtenaren" op een passende woonruimte wachten. Een gerepatrieerde ambtenaar kreeg een woning in de gem. Rijswijk. Twee personeelsleden kon - na een gerechtelijk bevel hun woning te ontrenten - een nieuwe woning in de gem. Den Haag worden verschaft.

34 personeelsleden kwamen allerlei kwesties van interne aard met de maatschappelijk werker bespreken. Waar nodig werd hierbij door haar de betreffende chef ingeschakeld. 55 ambtenaren zochten contact insake privé-noodlijken, terwijl 6 aanvragen werden ontvangen en een gezinshulp. Twee gezinnen konden vrijwel onmiddellijk worden geholpen, twee aanvragen werden op het laatste ogenblik teruggetrokken en twee

hebben de hulpverlening in beraad gehouden.

Bij alle gevallen en financiële hulp uit het Sociaal Fonds, werd door de maatschappelijk werker van advies gediend.

5. Sociaal Fonds

In de verslagperiode kwam het bestuur van het Sociaal Fonds viermaal bijeen. Behandeld werden daarbij zes gevallen van verzoeken om steunverlening, waarvan er vijf werden ingewilligd en in het resterende geval de beslissing in afwachting van de resultaten van een nader onderzoek voornamelijk werd opgeschort. Uit de fondskas werd in totaal verstrekt een bedrag van f 2.150,-, waarvan in de vorm van een schenking een totaal bedrag van f 700,-.

Het aantal contribuanten onderging met name sedert 1 januari van dit jaar opnieuw een geringe daling en beweegde zich tegen de 1ste april jl. rond de 450. ▽

BIJDRAGE ACD VOOR PANORAMA OVER HET TIJDVAK 1.10.1964 t/m 31.3.1965

PERSONEEL

Gedurende verslagperiode namen 3 leden van het ACD-personeel met succes deel aan de bijscursus van de afdeling KO.

De medewerkers van de sectie ACD/K (kartotheek) smaakten de voldoening, dat een door hen collectief aan de Ideeënbuscommissie ingezonden idee een prijs wist te verwerven: aan iedere medewerker werden boekenbonnen ter waarde van f 20,- uitgereikt.

Een 12-tal medewerkers verliet de afdeling. Hiervan waren er 2, die de dienst met wachtgeld verlieten en niet vervangen behoeften te worden, hetgeen mogelijk werd door een interne reorganisatie der werkzaamheden.

Tegenover dit verlies stond een aanwinst van 6 krachten. Melans waren hierbij ook thans weer enkele dames, die slechts voor halve dagen wilden werken.

Intern hadden 3 overplaatsingen plaats.

Tegen het einde van verslagperiode kwam de beschikking af die het mogelijk zal maken, dat het huidige afdelingshoofd m.i.v. 1.9.1965 de dienst zal verlaten.

Zijn opvolger, die gespecialiseerd is op het gebied der mechanische administratie, zal de werkzaamheden, verbonden aan de invoering hiervan en die tot nu toe geschieden in de afdeling C, met zich meebrengen, zodat ook deze soort administratie binnen ACD-verband gebracht zal worden.

WERKZAAMHEDEN

De documentatiegroep, die, onder ACD-leiding, op de verdieping van afdeling B werd geplaatst (zie vorig verslag) werd verder geconsolideerd. De beoogde werkwijze voldeed, zodat op de ingelagen weg voortgegaan kan worden.

Bij de sectie kartotheek kwamen de nog in bestelling zijnde roterende kaartenkasten aan, zodat de gehele batterij thans compleet is: in een 10-tal roterende kasten, ieder voorzien van een "thermo-fax" afdruk-apparaat, is thans het gehele kaartenbestand, uitgesonderd de s.g. speciale systemen, ondergebracht. Na enige kindersiekten en inwerking van het personeel voldoen de roterende kasten goed. De beoogde personeelsbesparing (3 krachten) werd reeds eerder geëffectueerd.

De in het vorig verslag reeds genoemde "Reader-Printer" voldeed bijzonder goed en maakte het mogelijk, zoals verwacht werd, enorm veel arbeid te besparen, meer in het bijzonder bij de sectie ACD/O, alwaar een verdere inkringing der bezetting niet tot de onmogelijkheden behoort.

Ook gedurende deze verslagperiode ontving de afdeling verschillende bezoeken, waaronder een van het nieuwe hoofd PZ van ons Departement.

Een jong medewerker van de dienst, bestemd voor een der andere afdelingen, volgde gedurende enige weken een stage bij ACD.

Gedurende verslagperiode werden 21.860 (22.194) stukken geregistreerd. In de kartotheek werden 212.394 (236.647) naslagen verricht. De bibliotheek leende 1.448 (1.250) boeken en tijdschriften uit en verstrekte 1.549 (1.539) inlichtingen. Bij deze cijfers duiden de tussen haakjes geplaatste getallen op de vorige verslagperiode.

Uit de cijfers blijkt wederom de belangrijke rol die de bibliotheek speelt als informatiebureau.

april 1965

NACD

Bureau Financien en Inwendige Dienst.

Begroting

De begroting voor het jaar 1966 werd voorbereid en op 5 april jl. ingediend.

In dit voorstel is uitsluitend rekening gehouden met de wijzigingen zoals deze tijdens de begrotingsbehandeling voor het jaar 1965 werden besproken. Deze wijzigingen hebben een verdergaande sanering van de financiëring van de dienst ten doel. Ook voor 1967 zal, zoals in 1964 werd besproken, nog enige aanpassing moeten plaatsvinden.

Administratie

De administratie der geheime uitgaven en ontvangsten is ingaande 1 januari 1965 overgebracht van de afdeling E naar het bureau FID en herzien.

Deze administratie is thans zodanig ingericht, dat tijdig blijkt of de liquiditeit voldoende is verzekerd en of het exploitatiesaldo positief dan wel negatief is.

Voorts wordt een vorm van budgettering toegepast. Hiermede wordt beoogd meer verband te leggen tussen geplande uitgaven en werkelijke uitgaven en tussen geplande resultaten en werkelijke resultaten.

Ook voor de open geldmiddelen wordt gestreefd naar meer verband tussen begroting en uitgaven door een vorm van budgettering aansluitend aan de gegevens welke periodiek voortvloeien uit de geheime administratie.

Huisvesting

De hergroepering van de dienst, voorzover ondergebracht in het hoofdgebouw, welke noodzakelijk werd door de reorganisatie van de afdelingen ACD, B, C en E, nadert de voltooiing. Enkele bouwtechnische voorzieningen, die reeds bij de Rijksgebouwendienst in behandeling zijn, zullen nog moeten worden uitgevoerd.

Door de reorganisatie en de kleine inkrimping van de dienst is enige ruimte in het gebouw vrijgekomen. Dit neemt niet weg, dat de behuizing van de dienst in dit hoofdgebouw onvoldoende blijft. Ter illustratie diene dat in sommige vertrekken van 2½ bij 5 meter 3 ambtenaren moeten worden ondergebracht.

Ook constructief laat het hoofdgebouw zeer te wensen over.

Het laat zich aanzien, dat de ballustrade op het gebouw zal moeten worden gesloopt omdat gevreesd wordt, dat deze muur zal neerstorten.

Hiervoor zullen steigers aan het gebouw moeten worden aangebracht, hetgeen uiteraard beveiligingsproblemen oproept.

Vervoer

Samenhangend met de voorziene inkrimping van de personeelsbezetting van de dienst zijn plannen uitgewerkt om het aantal chauffeurs te verminderen. In de toenemende vervoersbehoefte zal worden voorzien door

de vrijkomende auto's van afvloeiende chauffeurs te vervangen door kleine auto's welke per rit aan de ambulante ambtenaar ter beschikking worden gesteld. De daarvoor in aanmerking komende ambtenaren worden daartoe vooraf gekeurd en door de Rijksautomobielcentrale getest.

Voorts is aan de Rijkshoofdinspecteur van het Verkeer voor Overheidsdiensten toestemming gevraagd incidenteel - d.w.z. wanneer op enig moment niet aan de vraag naar vervoer kan worden voldaan - toestemming te geven tot gebruik van de eigen auto tegen de gebruikelijke k.m. vergoeding. Een dergelijk systeem is, naar werd vernomen, ook in gebruik bij de Fiscale Opsporingsdienst.

Deze toewijzing van kilometers te verrijden met de eigen auto treedt dan in de plaats van het incidenteel huren van auto's, waartoe thans wel wordt overgegaan.

Materieel

De kartotheek werd intussen voorzien van roterende kaartenkasten.

De vrijkomende 63 kaartenbakken konden worden aangewend voor de Dienst Ziektekostenverzekering.

Aan deze dienst konden voorts nog 40 stapelstoelen beschikbaar worden gesteld.

Foto-laboratorium

Eind maart 1965 werd een Rank Xerox 914 Copier gehuurd.

Met dit copieerapparaat worden documenten, artikelen uit boeken en tijdschriften gecopieerd op normaal schrijfpapier.